

LA HISTÒRIA DE LA COOPERATIVA D'ULLDECONA

Per MARC SABATÉ i ROYO

1. INTRODUCCIÓ

Aquest treball tracta de la Ulldecona que té com a fet més rellevant la constitució de la Cooperativa Agrícola d'Ulldecona, a partir de la qual els agricultors d'Ulldecona faran front a les seues necessitats mitjançant la creació d'una sèrie d'obres com poden ser el Molí de l'oli, la Bodega o la "Lechera".

El contingut inicial d'aquest treball era molt més ampli que el que ara teniu a les mans. Es tractava d'un treball de recerca obligatòria que he presentat a l'IES "Manuel Sales y Ferré" durant el curs 1999/2000. Per raons d'espai i per tal que siga publicat en aquesta publicació Rails del Centre d'Estudis d'Ulldecona, tot considerant el públic a qui inicialment va dirigida la dita revista, hem cregut oportú minvar-lo en tota una sèrie d'apartats que, pel seu caràcter general, pensem no revestien un interès veritablement local. Aquests apartats que han estat suprimits contenien conceptes genèrics com eren: tipus de cooperatives, principis cooperatius, inicis del cooperativisme a Catalunya, etc.

Vull aprofitar aquesta introducció per tal d'agraciar a la gent del Centre d'Estudis el interès a publicar-lo i més concretament, al tutor que m'ha dirigit el treball durant el curs, Ferran Grau, també al meu pare Elies Sabater Vives, secretari actual de la Cooperativa i al meu avi, Agustí Royo Bel, membre durant varies èpoques de la

directiva de la Cooperativa, que en tot moment m'han encoratjat per tirar-lo endavant. Sense el seu alè segurament aquest treball mai hauria arribat a les vostres mans.

Com en totes les històries, en aquesta hi haurà bones èpoques com, per exemple, la seua constitució o la inauguració de la Bodega, i èpoques en què aquesta es trobarà envoltada de dificultats, com pot ser l'època franquista o la greu època de crisi de la Cooperativa.

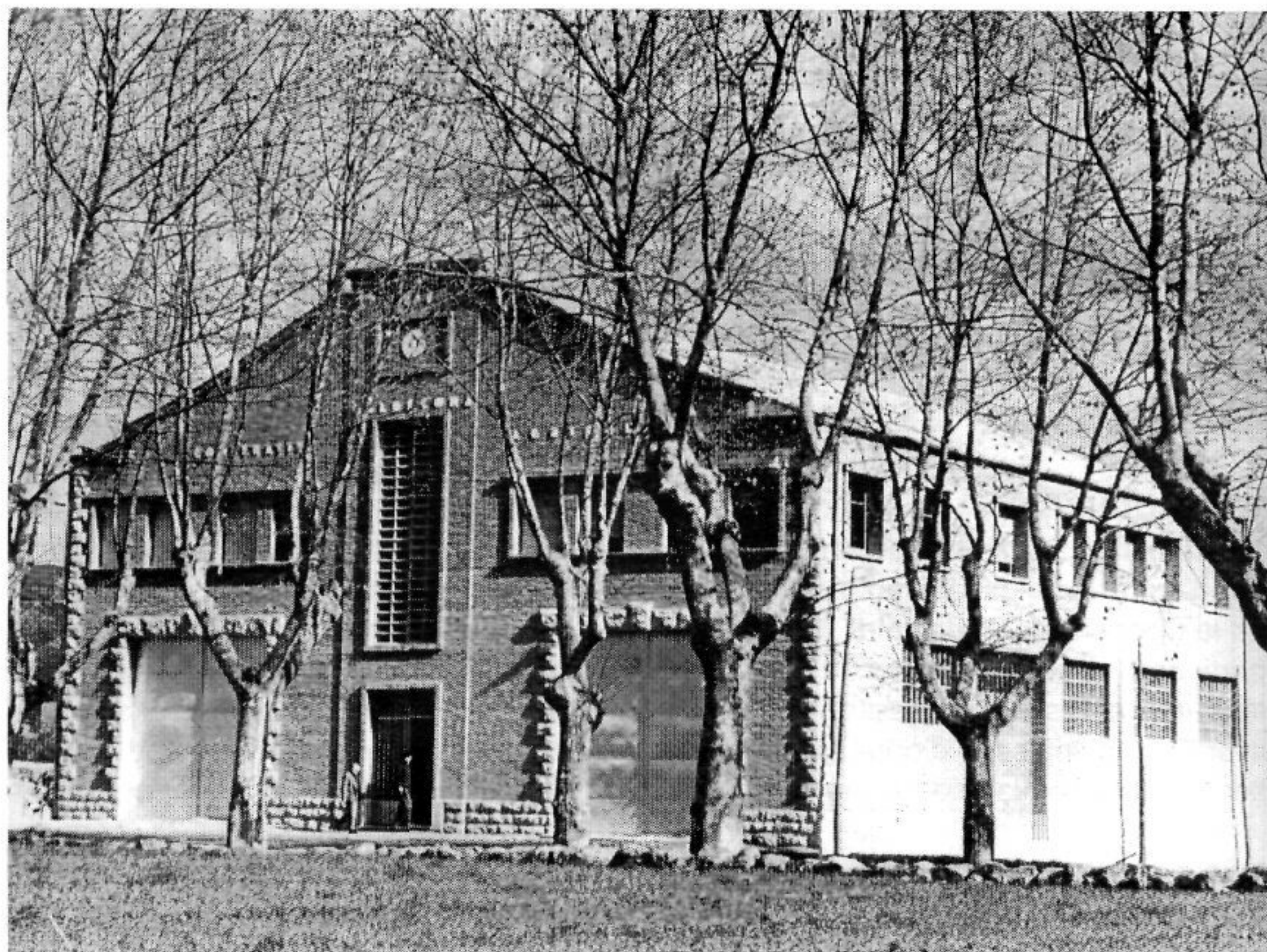
Però tot i això, Cooperativa ha tirat endavant els seus projectes i ha anat millorant fins a l'època actual.

D'aquesta manera, la història de la Cooperativa d'Ulldecona es podria estructurar en cinc parts:

- La primera part aniria des de la seua constitució (1916) fins a l'entrada dels nacionals durant la guerra civil (abril de 1938). Època de creixement per a la Cooperativa, en què es va construir el Molí de l'oli i la fàbrica d'orujo.

- La segona comprèn l'època de la postguerra i el franquisme (des de l'any 1938 fins a la dècada dels 50). Etapa en què la Cooperativa va experimentar una baixada i el moviment cooperativista es va reprimir durament (bombardeig fàbrica d'orujo al 1938).

- La tercera etapa va des de la dècada dels 50 fins a l'any 1970. Fou una època de creixement per a la Cooperativa en què es

van crear obres importants com són la Bodega (1957) i la "Lechera" (1962).

- La quarta part comprèn una època de crisi per a la Cooperativa (1970-1978), en què l'entitat va estar a punt de ser tancada per problemes econòmics i va perdre part del seu patrimoni.

- L'última part va ser una època de creixement, en què la Cooperativa va sortir de la crisi i va poder recuperar part del patrimoni venut (des del 1980 fins a l'actualitat).

El que potser m'ha resultat més difícil d'entendre ha estat l'època o èpoques de crisi, a causa de la gran quantitat de problemes que hi va haver i fets en què la informació trobada m'ha resultat una mica insuficient.

El motiu pel qual que he triat aquest tema per al treball de recerca és principalment familiar, ja que el meu pare i

el meu avi han estat lligats durant molts anys a aquesta entitat i això, d'alguna manera, m'ha pogut influenciar i també m'ha facilitat la recerca de la informació que he necessitat per al treball.

Cal dir, però, que pel que fa a la recerca hi havia molta informació que m'hauria agradat trobar, però que, malauradament, no ha estat així a causa de l'antiguitat que tenien certs documents o el mal estat en què es trobaven. Però, en definitiva, la recerca de documents m'ha resultat bastant gratificant.

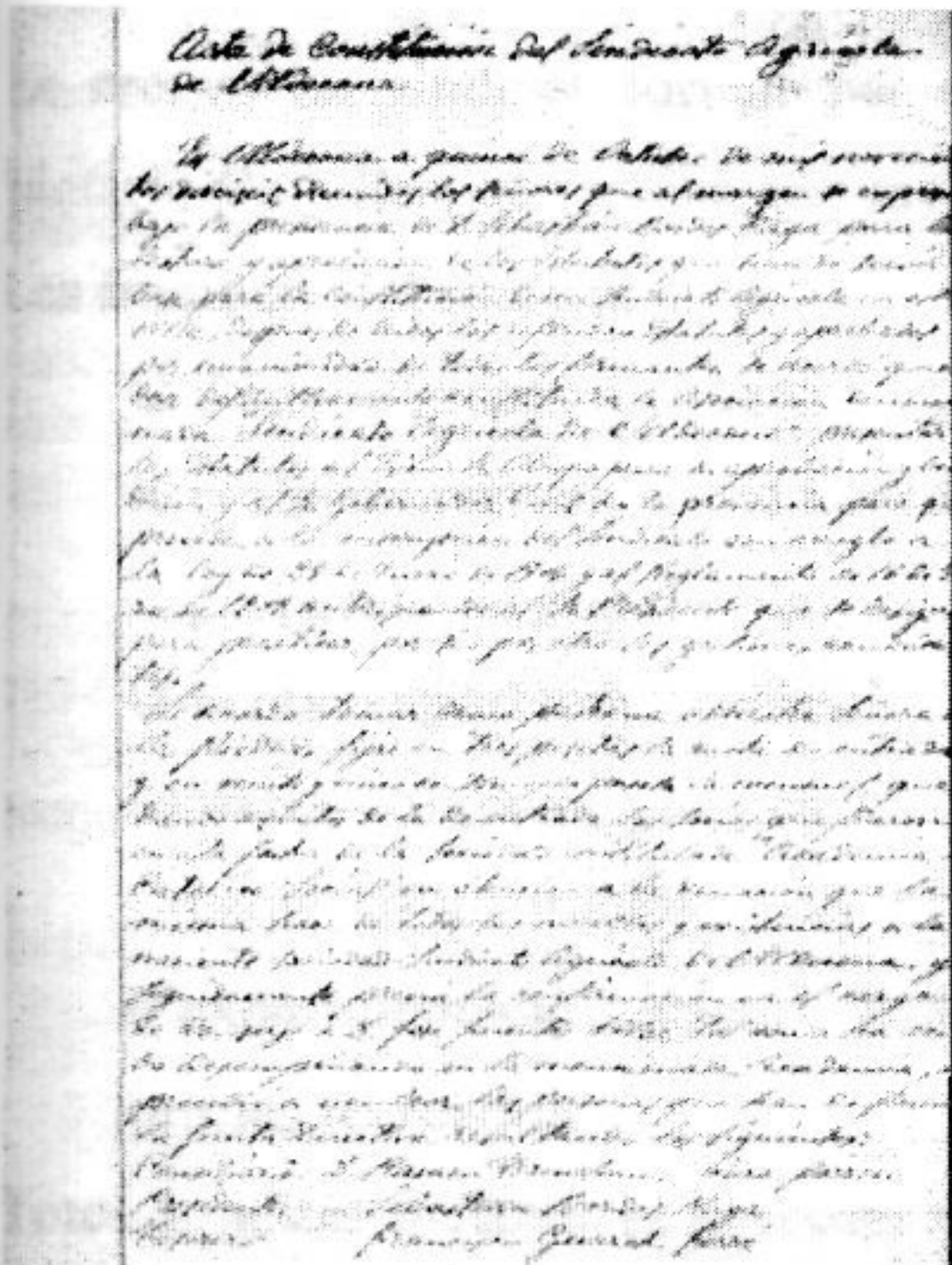
CONSTITUCIÓ DEL "SINDICATO AGRÍCOLA DE ULLDECONA"

El 15 d'octubre de 1916, agricultors d'Ulldecona es van reunir baix la presidència de Sebastià Bordes i Raga per llegir i aprovar els Estatuts que constituïrien la societat mútua del "Sindicato Agrícola de Ulldecona"

anomenada avui dia "Cooperativa Agrícola". Una vegada llegits i aprovats els Estatuts va quedar constituïda aquesta societat.

Per a formar part d'aquesta societat els socis pagaven la quantitat de 3 pessetes i 25 cèntims al mes.

En aquesta acta de Constitució de la Cooperativa es van anomenar les persones que formarien la Junta Directiva i ocuparien els càrrecs corresponents (Consiliari, President, Tresorer, Secretari i Vocals).

Acta de constitució de la Cooperativa

ESTATUTS DEL 1916

Aquest mateix dia es van aprovar uns estatuts necessaris per a la formació d'aquest Sindicat; els "Estatutos del Sindicato Agrícola de Ulldecona".

Portada dels estatuts

Aquests estatuts estaven dividits en 7 parts o capítols i en 35 articles.

1- DISPOSICIONS GENERALS

Es creava un sindicat format per socis propietaris, colons, jornalers o bracers propietaris d'ovelles, que havien de ser practicants catòlics.

Les finalitats del sindicat eren:

- el seu desenvolupament
- el perfeccionament social i professional dels seus socis
- la proporció de plantes, llavors...
- la venda, exportació, confecció, elaboració o millora dels productes de cultiu
- Mesures contra les plagues
- Creació d'institucions de crèdit i bancs, mútues d'assegurances, escoles d'experimentació agrícola, defensa mútua de la

propietat, guarderia rural i cercles recreatius.

Totes aquestes mesures es portaren a terme des de la Junta General, formada per la Junta Directiva i els socis.

2- DISPOSICIONS DELS SOCIS

En el fet que els socis havien de complir una bona conducta social i religiosa es pot veure el fort lligam que tenia l'Església amb la població. Era un sindicat clarament catòlic, interclassista i conciliador (no vol processos revolucionaris).

També cal destacar la possibilitat de fer socis a les dones caps de família, que representava un avanç en la llibertat de la dona.

Els deures dels socis eren:

- pagar la quota d'entrada (assenyalada per l'Assemblea)
 - pagar mensualment la quantitat de 0'25 pts.
 - formar part d'alguna de les seccions del sindicat
 - complir l'article 6
 - garantir les operacions per mig del sindicat i obligar-se a no hipotecar, gravar ni vendre les finques mentre es tinguen operacions pendents amb el sindicat.
- i els drets:
- obtenir els avantatges de les seccions a les quals cadascú pertany
 - inspeccionar les operacions del Sindicat
 - formar part en l'elecció de càrrecs i en les assemblees.

3- EL CAPITAL SOCIAL

El patrimoni del sindicat estava format per:

- els drets d'entrada
- les quotes mensuals
- les accions, aportacions o donacions que es facin
- les subvencions que es concedisquen
- els interessos i operacions dels fons

4- RÈGIM DEL SINDICAT

La Junta Directiva estava formada per el president, el tresorer i quatre vocals. Es renovava cada 4 anys mitjançant el vot. Els seus deures eren:

- vetllar pel compliment dels estatuts
- inspeccionar el capital i autoritzar les operacions
- col·locar el capital social on es crega millor
- contractar préstecs per a les finalitats dels sindicats
- fer la declaració

Un dia a l'any durant el mes de gener es convocava l'assemblea general ordinària per a la liquidació de comptes, i l'extraordinària sempre que ho acordessen la Junta directiva o més de la meitat dels socis. Els seus deures eren:

- examinar clients
- aprovar o desaprovar els comptes
- acceptar els membres proposats per la Junta directiva per als càrrecs buits
- resoldre els conflictes que puguin afectar a la bona marxa del sindicat.

Reunió de socis

5- RÈGIM DELS CÀRRECS

L'encarregat de vetllar pel bé del sindicat era el consiliari del Sindicat: "el Rdo Sr Cura Párroco" o el qui nomeni l'autoritat diocesana.

Drets del president:

- convocar i presidir les Juntes
- tenir la representació del sindicat

- portar la seua firma social amb la del tresorer

- estendre i firmar els lliuraments perquè el tresorer satisfaga les despeses acordades per la Junta directiva

- vigilar els interessos del sindicat

- fer que tots realitzen els seus càrrecs

Deures del tresorer:

- recollir els ingressos del sindicat i custodiar-los

- pagar el que s'ha acordat en Junta i altres despeses amb independència del president

- posar a disposició del president, sempre que ho crega oportú, llibres, comprovants i diners.

Deures del secretari:

- convocar, sempre que estiga autoritzat, les Juntes i altres actes del Sindicat

- fer les actes, llistes, comunicacions, etc.

Drets dels vocals:

- tenen veu i vot a les Juntes, assemblees i tots els actes del Sindicat.

6- DISPOSICIONS ESPECIALS

Els estatuts només podien ser modificats per la Junta General. Pel que fa a la Junta Directiva, era l'encarregada de resoldre les diferències entre els membres, però en casos especials ho feia el consiliari.

Es interessant el fet que l'associació no es podia dissoldre mentre hi haguessen almenys 10 socis, però en cas que es dissolgués, els béns no es repartien entre els associats, sinó que es destinarien a alguna finalitat benèfica.

CREACIÓ DEL MOLÍ DE L'OLI

La que es podria dir l'obra més important que va realitzar el Sindicat va ser el Molí de l'oli, situat a 200 metres de l'estació del ferrocarril d'Ulldecona, que es va construir amb els procediments i maquinàries més avançades que es coneixien. D'aquesta

manera s'obtenia millor qualitat d'oli i, conseqüentment, l'agricultor millor preu per la seua collita. Això va presentar una plenitud completa en l'aspiració dels agricultors per a millorar la classe d'oli, ja que abans s'elaborava mitjançant procediments antics i antieconòmics que, lògicament, donaven com a resultat olis de mala qualitat no volguts pel comerç.

L'obra del Molí de l'oli es va fer baix la presidència d'Antoni Alomar Estadas. Però abans de la construcció es va formar la secció d'aquest molí, anomenada Sección Cooperativa del Molino Aceitero.

La propietat de terra va ser comprada a Domingo Biosca Viscarro. La propietat tenia una superfície de 57,70 metres de llarg per 15'53 metres d'amplada, situada a 8,40 metres de la via fèrria al carrer d'Amposta i al Passeig Estació (el carrer d'Amposta estava en construcció). Damunt d'aquest terreny s'havia de construir d'una banda una casa que faria de seu social, i de l'altra l'edifici on s'establiria el Molí de l'oli, separats tots dos blocs per un pati amb un cobert a la mateixa paret del molí. L'empresa que va realitzar les obres als edificis va ser la de "D. Domingo Nofre Alfara constructor de obras". El preu total de les obres va ser de 7.500 pta. Les obres s'havien d'acabar el 30 de setembre del 1924, així constava al contracte aprovat i firmat pel president el dia 11 de juny d'aquest mateix any. Cal dir que en la construcció del Molí hi van participar socis a sou.

L'empresa que es va encarregar de vendre i instal·lar la maquinària va ser l'empresa Salvatella de Tortosa, dedicada a vendre màquines per a l'elaboració d'olis.

El preu de la maquinària i la instal·lació era de 30.000 ptes., contracte que es va signar el 12 d'agost de 1923. La primera meitat del cost es va pagar al acabar la instal·lació, i l'altra meitat el 15 de març de 1924.

garantitzada a la pressió de 400.000 quilos.

UNA BOMBA HIDRÀULICA DE TRIPLES BOMBINES perfeccionada amb vàlvules mecàniques, trets automàtics moviment per cigonyal, engranatges, politges con amb 3 velocitats amb el seu manòmetre i tub d'unió amb la premsa n.10.

UN JOC DE DOS VAGONETES amb les xapes ranurades i tubs centrals perforats per a la sortida central de l'oli, proveïdes de vàlvules i aixetes.

UN CARRO PORTAVAGONETES per a les diferents operacions de càrrega i descàrrega de les vagonetes pertanyents a la premsa n.10.

UNA MÀQUINA REMOLEDORA per a la remoguda dels orujos.

UNA CALDERA per a l'aiguatge de les càrregues amb el seu calentador superior, canonada d'unió i sortida, aixetes, reixes i porta-fogó.

UNA TRANSMISSIÓ GENERAL I INTERMITGES completes per a aquesta instal·lació, amb el seu eix calibrat, suports d'engreixat automàtic, cadiretes, plats-cargols, politges de ferro i corretges.

DOS JOCS DE CANONADES per a les 4 piles separadores de l'oli amb les seves aixetes i vàlvules d'entrada i sortida, graduadors de nivell amb les seves aixetes per a les piles de decantació.

UNA BOMBA per a l'impuls dels olis.

UNA BOMBA de doble efecte pròpia per a aquesta instal·lació per traure i elevar aigua 3.000 litres/hora amb el seu moviment amb engranatges i politges.

TUBERIA DE FERRO per al servei del molí.

Més tard, 5 anys després, es va canviar part de la maquinària. L'empresa que la va vendre i la va instal·lar va ser la mateixa.

En un principi la Junta directiva no va acceptar pagar el preu de la maquinària, que era de 15.795 ptes. i el consideraven massa excessiu. Demanaven una rebaixa

de les 795 ptes., tracte que va acceptar l'empresa. El preu el van pagar en dos terminis, una meitat el 31 de desembre del 29 i l'altra el 31 d'octubre del 30 i la instal·lació s'havia de fer com a màxim l'1 de setembre del 29. Però els problemes de pagament no es van acabar aquí, perquè al contracte hi constava una bomba triple que no havien tingut en compte i això feia que el preu pugés excessivament més, però perquè el preu no fos tan elevat els van proposar de comprar una bomba doble en lloc d'una triple, i així va ser, el preu definitiu va ser de 15.750 ptes. D'aquesta manera el contracte ve ser firmat el 22 de juny del 1929.

Deixant de banda els problemes econòmics, que es van solucionar, veurem la maquinària que es va introduir en aquesta remodelació del molí:

UNA PREMSA HIDRÀULICA de 4 columnes per a les diferents operacions del premsat amb una pressió de 450 atmosferes.

UNA VAGONETA de xapa acerada per a la premsa descrita, proveïda de xapa ranurada i amb un tub central perforat per a la sortida de l'oli amb tancament per vàlvules i dos xapes per a entrecàrregues.

UNA BOMBA HIDRÀULICA DE DOBLES BOBINES perfeccionada, proveïda de vàlvules metàl·liques, trets automàtics, moviment per cigonyal, engranatges i politja, con de tres velocitats, manòmetre, joc de claus i tub d'unió amb la premsa descrita.

UN JOC DE CON AMB FRICCIÓ de tres velocitats amb el seu tret corresponent i corretja.

UNA MÀQUINA TRITURADORA COMPLETA amb caixa d'acer i cilindres d'acer al manganès.

A principis del 1926 es va construir el desaigüe per on circulaven les aigües residuals del molí i que anaven a parar a la séquia.

Per poder fer arribar aigua al molí es va construir un conducte subterrani que agafava l'aigua de l'anell de rec dels frares, situat al carrer del Montsià, i la conduïa fins al Molí Cooperatiu. Aquest permís va ser aprovat el 3 de novembre de 1927 i les condicions per a poder agafar l'aigua eren:

- L'aigua només es podia agafar des dels mesos de octubre fins als mesos de març, que és l'època de les olives, sempre que no ho necessitessin ni la Comunitat de Regants, ni el poble.
- La Cooperativa satisfarà al Sindicat d'aigües del poble, 15 barcelles de terra.

CREACIÓ DE LA FÀBRICA D'ORUJO

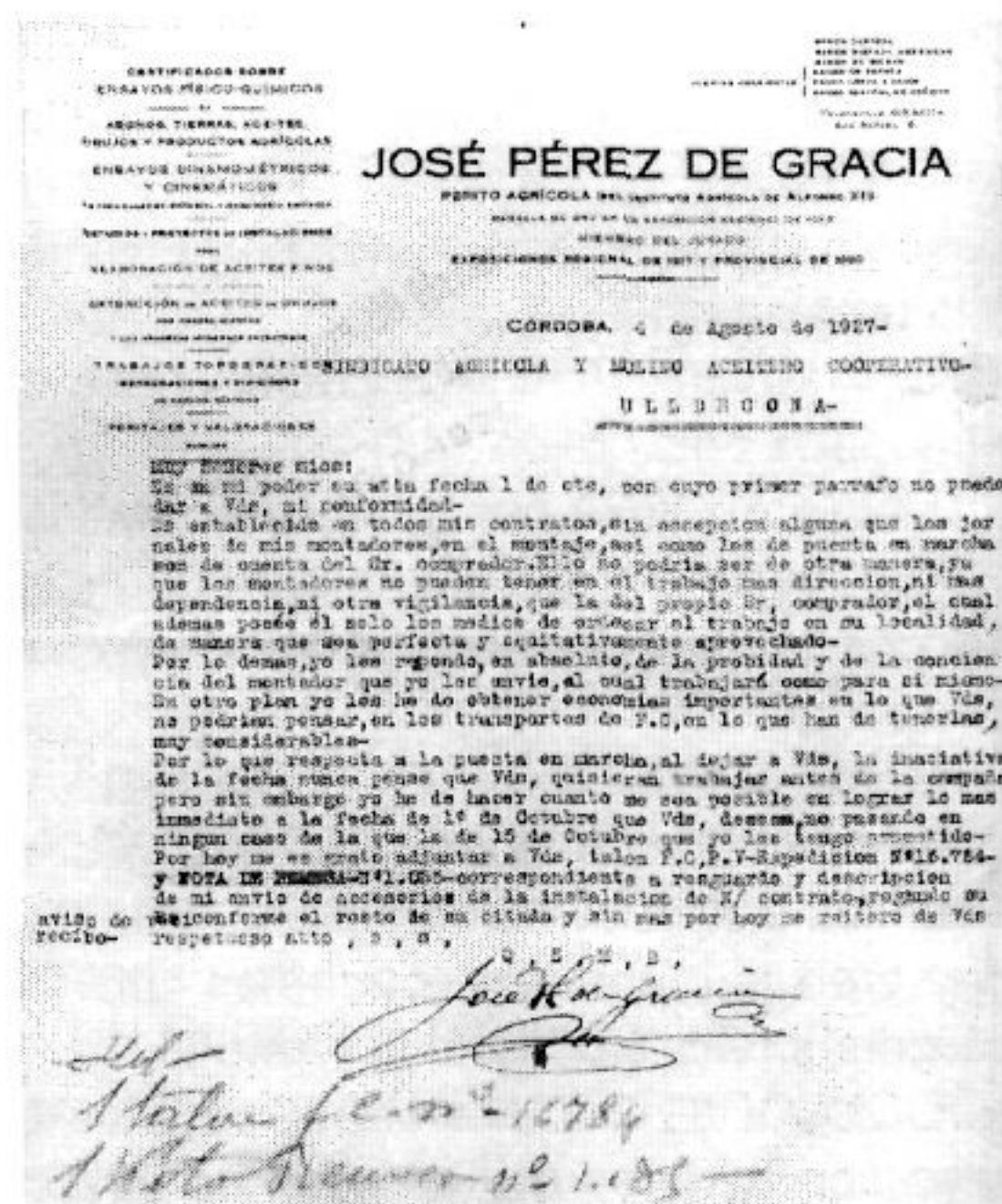
Uns anys més tard de la construcció del molí, els baixos preus de l'oli d'orujó (oli extret dels pinyols de les olives), que privaven d'un important ingrés a l'agricultor, i d'altra banda l'estudi de la manera d'aprofitar aquest subproducte com a combustible per a la força motriu del molí, va portar a l'acord de l'aprofitament de l'orujó mitjançant una instal·lació d'aparells extractors d'aquest oli.

Aquests extractors funcionaven amb dissolvent tricloretilè (combustible altament inflamable) que permetia obtenir olis de poca acidesa i de característiques similars al de l'oliva, mitjançant el tractament de l'orujó immediatament en sortir de les premses.

Amb aquest procediment els socis d'aquest sindicat podrien obtenir el màxim rendiment econòmic que al mateix temps beneficiaria l'economia local.

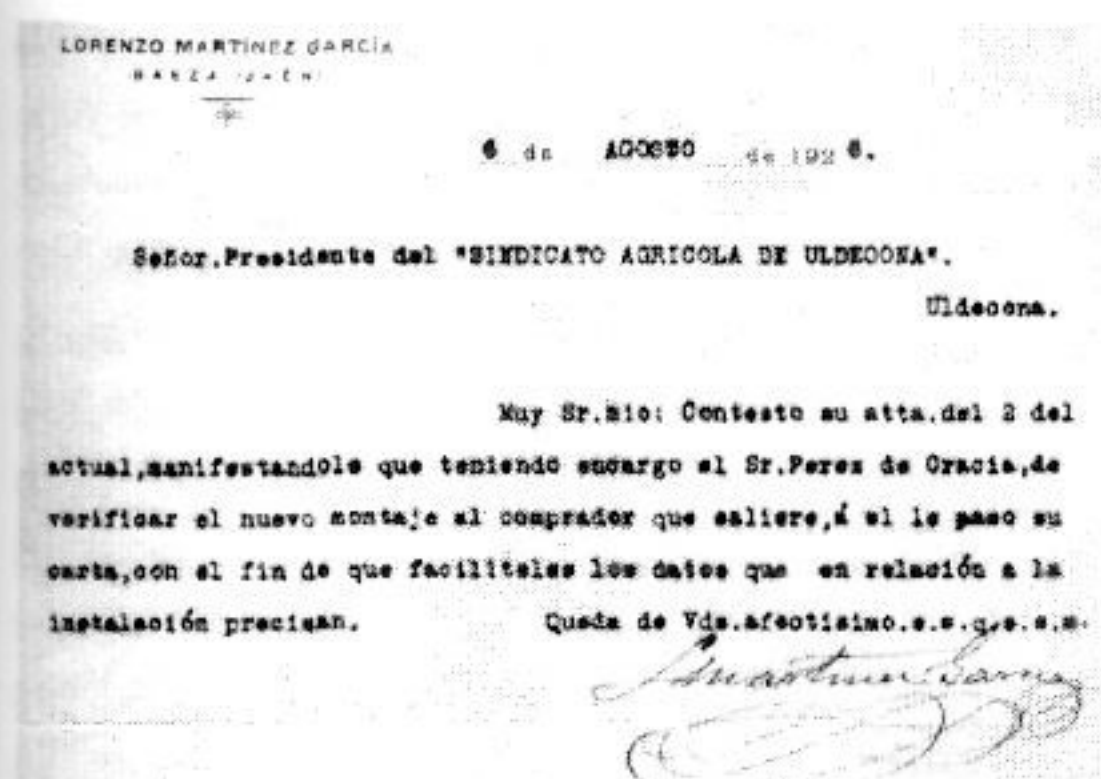
A Ulldecona només existia una fàbrica d'orujó, mitjançant sulfur de carboni, i el conreu de l'olivera era la riquesa més gran del terme. Per això, després de demanar el permís al Comitè Regulador de la producció industrial, el 26 de Juny de 1927 es va començar construir la fàbrica d'orujó.

Abans, però, calia buscar una empresa que els proporcionés el material i la mà d'obra adequada. Després d'observar grans quantitats de publicitat es van decidir d'encarregar la construcció a una empresa de José Pérez de Gracia. Els tractes amb aquesta empresa cordovesa per a la instal·lació de les màquines d'extracció d'orujó van començar l'any 1926.

Carta de l'empresa venedora de la màquina d'extracció d'orujó al Sindicat Agrícola d'Ulldecona

Durant el primer mes del 26, l'empresa els va enviar per carta la seua conformitat i el tipus de maquinària que necessitarien. El 20 de setembre del 26 va arribar una carta de part de l'empresa, en la qual afirmaven el desacord amb la forma de pagament del Sindicat, que va demanar de pagar durant el primer termini menys de la tercera part de l'import total del contracte, quan l'empresa en demanava almenys la meitat en un termini de 60 dies. El Sindicat, però, va acabar acceptant-ho. El 6 d'agost de 1926 va donar la seua conformitat.

Carta de verificació al Sindicat Agrícola d'Ulldecona

Els venedors van enviar-los l'anàlisi i una petita quantitat d'oli obtingut a partir d'una mostra del terme d'Ulldecona, on es podia comprovar la qualitat de l'oli resultant i de l'orujo obtingut.

L'empresa feia poc que s'havia format i va proposar a la Cooperativa d'anar a veure la campanya de collita de les olives a Còrdova, ja que hi havia varies instal·lacions d'aparells seus funcionant i d'aquesta manera poder acabar de comprovar la seua eficàcia. Així, representants del Sindicat van anar-hi personalment a veure-ho.

Instalaciones Agrícolas

PARA

Extracción de Aceites de los Orujos

Y PARA

Neutralizar, Decolorar y Refinar

TODA CLASE DE ACEITES

en los Molinos y Fábricas Aceiteras

PIDA VD. PRESUPUESTOS-PROYECTOS A

JOSÉ P. DE GRACIA

Gómez de Baquero, núm. 5

MADRID

Publicitat de l'empresa venedora

El 15 de setembre de 1926 es va signar el contracte de la instal·lació. Aquesta tenia la capacitat per baixar diàriament 3.500 quilograms d'orujo gras i estava composta dels següents aparells:

DOS APARELLS AUTO-EXTRACTORS amb cambra d'extracció d'1 metre cúbic de capacitat, tenint 2,000 metres d'alt per 1,250 de diàmetre, construït en planxa d'acer Siemens Martín de 6m/m d'espessor amb fons bombejats d'una sola peça, i diafragma també d'una peça, proveït de reixes foses per suportar i contenir els orujos, dispositius de caldejament directe i indirecte, vàlvules, prova, escapament i seguretat, i equipats de tubulats d'absorció, pressió, càrrega, descàrrega i d'aparell calentador per macerar bullint.

UN DIPÒSIT per a dissolvent, constituït de cilindre de planxa Siemens de 2,000 metres d'altura, per 1,250 de diàmetre i 5 m/m de gruix, armat de porta d'home, per a la neteja i tubulat i valvulatge per a la toma de pressió, injecció, recol·lecció, descàrrega de tropleín, prova, escapament i seguretat.

UN DIPÒSIT complementari de dissolvent, igual que l'anterior; cilíndric amb 1,500 metres d'alt, per 1,000 de diàmetre, i 5 m/m de gruix de planxa, armat de boca de neteja amb tancament hidràulic, dispositiu de recol·lecció contínua i descàrrega automàtica de dissolvent, descàrrega de tropleín, prova, escapament i seguretat.

UN APARELL CONDENSADOR tubular constituït per elements forjats amb diàmetre interior de 37 mil·límetres i desenvolupament linial de 130 metres.

UN DIPÒSIT per a aigua de pressió cilíndric d'1,250 metres de diàmetre per 1,250 d'altura, construït en planxa de ferro negre de 2 mil·límetres d'espessor.

UN APARELL POSTER CONDENSADOR recuperador automàtic de gasos perduts, amb accessoris d'amiant i dispositiu de recol·lecció contínua.

UNA CALDERA generadora de vapor sistema Cornischs, horitzontal, de forat interior, amb 3,5 metres de longitud, per 1 metre i 250 mil·límetres de diàmetre al cos, i 600 mil·límetres de diàmetre al forat, proveïda de dogma per col·leccionar vapor i de porta per al forat, i construïda en planxa d'acer Siemens Martin, de 10 mil·límetres al cos i forat i de 12 mil·límetres en tots dos fronts. Està armada de tots els accessoris necessaris per a la seua funció: Injector, reixa creuada per cremar orujos extractats, robineteria de pressió, alimentació, nivell, prova, escapament i seguretat, així com manòmetre de pressió; provat i garantit a pressió hidràulica de 10 atmosferes per a treballar-ne amb 6.

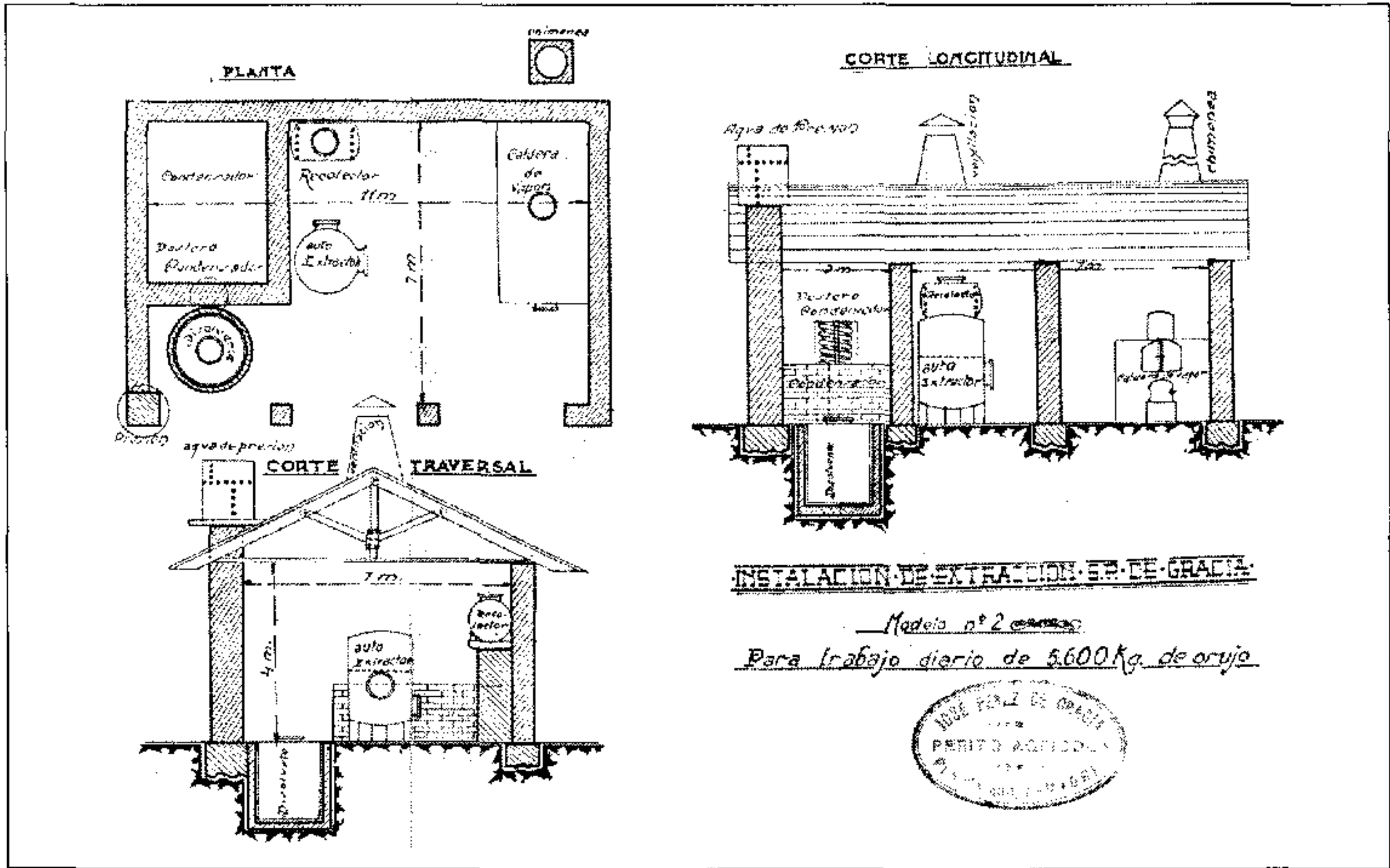
Accessoris generals i particulars per a tota la instal·lació i cadascun dels seus aparells, graponis, cargoleria, tubulat per a connexions i tots els altres necessaris per a deixar completa i totalment muntada la descrita instal·lació, i disposada a verificar el seu règim normal de treball.

El preu de tota la instal·lació era de 15.000 pessetes, deixant de banda tots els transports des de l'estació de Còrdova, els jornals dels obrers de muntatge que enviï el constructor de muntatge i posta en marxa.

S'havia de pagar en un termini de 2.500 pessetes al firmar el contracte, un altre termini de 7.500 pessetes al entregar la documentació d'haver facturat la maquinària i un altre de 5.000 pessetes als 15 dies després d'haver provat la maquinària.

LA COMISSIÓ DE LIQUIDACIÓ DE COMPTES

El 19 de desembre de 1936, sent president del Sindicat Antoni Alomar Estradas, tingué lloc una Junta General Extraordinària convocada pel Consell Municipal, d'acord amb la Junta Directiva, per tal de donar compliment al Decret de la Generalitat de Catalunya el 27 d'agost del 36. Aquest decret tractava la sindicació obligatòria de tots els conreadors de la terra. D'acord

Les diferents vistes de la instal·lació d'extracció (5.600kg)

amb les paraules del conseller que encapçalava el Consell Municipal, per poder dur a terme l'anomenat decret era necessària la liquidació de l'actual Sindicat, per constituir-ne després un de nou adaptat amb els seus estatuts i orientació a les disposicions demanades per la Generalitat de Catalunya. Per assegurar el compliment d'aquest decret es va nomenar una Comissió liquidadora de l'actual Sindicat formada per 10 socis cooperativistes junt amb quatre delegats anomenats pel Consell Municipal. Es volia que aquest nou Sindicat esdevingués una obra gran i digna d'Ulldecona.

Les reunions celebrades per la Comissió liquidadora començaren el 21 de desembre del 36 i s'allargaren fins al 29 de març del 37

Una reunió molt polèmica fou el tractament dels acreedors de la Caixa d'Estalvis (era una mena de Caixa Rural on la gent tenia llibretes i obligacions) que tenien diners dipositats al Sindicat. Considerant que hi havia un nombre considerable de persones, amb certs privilegis en el poble, persones benestants i no necessitades, la Comissió decidí, per

unanimitat, proposar a l'Assemblea General la liquidació del total o part dels seus comptes.

En aquesta Assemblea General celebrada el dia 13 de febrer del 37, es va acordar que "als considerats menys o gens necessitats imponents de la Caixa d'Estalvis i Obligacionistes, cancel·lar-los el seu compte". També es va acordar la liquidació de tots els acreedors amb comptes inferiors a 100 ptes. disminuint, d'aquesta manera la quantitat d'acreedors a 21.

Aquest acord es va posar en pràctica en una reunió de la comissió liquidadora feta el 29 de març. En la llista d'acreedors posseïdors de llibretes i obligacions del Sindicat figuraven alguns dels personatges als qui els disminuïa totalment o parcialment el seu capital. Aquí es pot veure una de les relacions més espectaculars d'acreedors:

"Acreedors per Caixa d'estalvis i obligacionistes, a fi que quedin cancel·lats totalment o parcial els comptes pertanyents a gent no necessitada per un judici de la Comissió liquidadora. Resultant després d'un detingut examen la relació següent de posseïdors de llibretes i obligacions, quedant cancel·lats els seus comptes en la forma que s'indica:

Núm.	Imponents	Imponents	Import	Pta.que es treuen
97	Magdalena Forcadell Calduch		20.500	20.500
136	Damià Nestores Rozas		1.095'57	1.095'57
181	Josep Itarte Arnau		10.000	5.000
199	Isabel Nestares Constanti		9.680'22	9.680'22
398	Superiora Monges Agustines		500	500
517	Domènec Campos Querol		3.000	500
546	Josep O'Callaghan Martí		8.000	8.000
533	Josepa Querol Rodrigo		16.500	11.200
	Ramon Salomon Martí		300	300
	Eduard Minguell Casas		1.000	1.000
	Antoni Alomar Estradas		7.700	7.700
...				

Es van crear uns nous estatuts que definien un cert tipus de col·lectivisme en les seccions pel fet de treballar finques en comú.

La Junta liquidadora, en una Junta General Extraordinària celebrada el 6 d'agost del 1937, esmentà l'encertat que havia estat crear aquesta Junta i que es considerava com la més humana i justa, però es necessitava l'aprovació del Consell Municipal en ple i del delegat d'ordre públic. L'aprovació es va anar allargant i no s'acabava de resoldre. Aquest assumpte es va tractar en un dels plens del mes de maig de 1937 i es va acordar que s'anomenés una comissió amb l'objectiu d'informar sobre el que es feia. Però la veritat és que al mes d'agost ni s'havia creat cap comissió ni s'havia donat l'aprovació per part del delegat de l'ordre públic o del Consell Municipal de la localitat pel que fa a la reducció o cancel·lació dels comptes dels menys necessitats. Era comprensible el fet que en una decisió d'aquest tipus totalment impopular el Consell Municipal no es volgués definir. Davant d'això la Comissió liquidadora va intentar retornar a la Junta General l'encàrrec que tractava l'assumpte de la liquidació.

BOMBARDEIG I RECONSTRUCCIÓ DE LA FÀBRICA D'ORUJO (1938-1940)

El Molí del oli, va deixar de funcionar a causa de bombardeigs aeris produïts al març de 1938, durant la guerra civil. Degut a aquests incidents la fàbrica va sofrir molts desperfectes, i a finals del 39 va començar la seua reconstrucció.

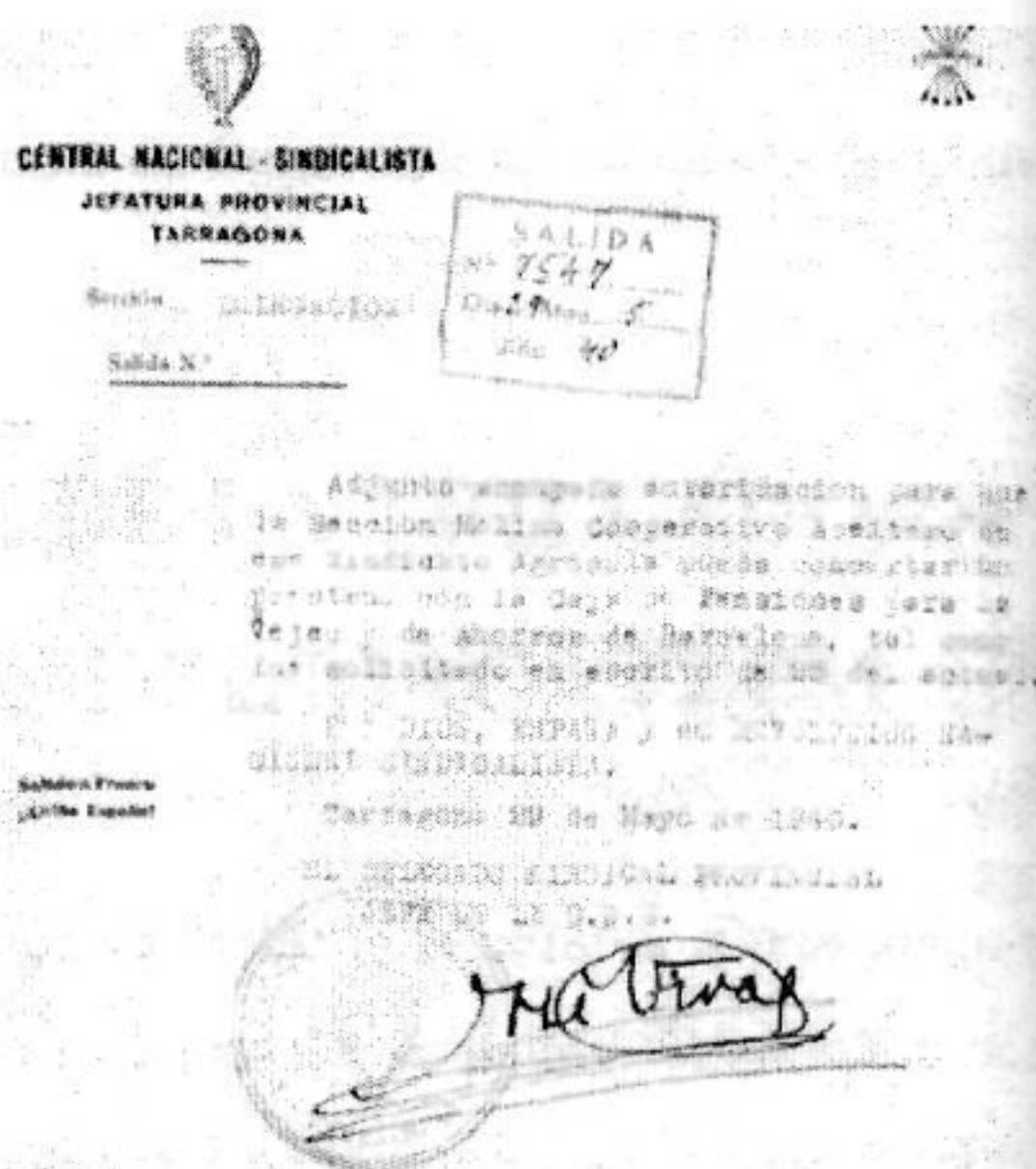
Segons un tècnic industrial enviat de Tarragona pel Sindicato de construcció gràcies a Central Nacional Sindicalista que els va ajudar en la reconstrucció de la fàbrica, els bombardeigs van afectar al sistema de vapor i a les canonades, i també als murs de l'edifici. Els danys causats al molí pujaven a 19.554 ptes i els danys a la

maquinaria a 16.054 ptes.

Van haver de que demanar un crèdit de 150.000 ptes per a la reconstrucció de la fàbrica i per amortitzar un deute que la Sección Molino Cooperativo Aceitero tenia amb el Sindicato Agrícola que pujava a 115.000 ptes. En aquest crèdit posaven com a garantia el valor de la fàbrica, que pujava al doble del valor del crèdit demanat. El crèdit va ser demanat al Banco Central de Espanya, on va ser denegat, ja que per principis estatuaris les seues operacions es limitaven a Ajuntaments i diputacions, amb exclusió de tota altra classe d'entitats i particulars.

També es va demanar a la Caja de Pensiones para la Vejez i de Ahorros, que va denegar-ho temporalment per falta de permís de la Jefatura Provincial i perquè encara no havia resolt els problemes d'un bloqueig d'increments que impedia concertar crèdits i realitzar inversions.

Va ser una etapa difícil per a la secció del molí cooperatiu, però al cap d'un mesos la Caja de Pensiones para la Vejez i de Ahorros ja els va concedir el crèdit per dur a terme la reconstrucció de la fàbrica d'oli d'orujó.

Permís per poder demanar el crèdit

ESTABLIMENT DE LES OFICINES DE LA COMUNITAT DE REGANTS

El Sindicat d'aigües d'Ulldecona va demanar permís a la Cooperativa per a poder instal·lar les seves oficines al departament d'aquesta, a la part posterior del local. El 4 de maig de 1945, la Junta rectora, sota la presidència d'Agustí Carapuig Gavalrà, va aprovar aquesta petició, amb una sèrie de condicions, que eren les següents:

1. La Cooperativa permetia la instal·lació de les oficines, mentre la Comunitat de Regants no trobés un local adequat per poder instal·lar-les.

2. La Comunitat de Regants podria fer ús del saló d'actes de la Cooperativa i del mobiliari existent.

3. La Comunitat de Regants havia d'ajudar en les despeses de neteja i il·luminació del saló d'actes i del departament que usará per a les seues oficines pagant 50 pessetes el primer dia de cada mes.

4. Si la Cooperativa Agrícola, pels motius que siguin, volgués anul·lar l'acord amb la Comunitat de Regants, aquesta seria obligada a desallotjar el local a la primera indicació, sense poder reclamar cap excusa de cap classe ni demanar cap indemnització per cap motiu.

Actualment, la Comunitat de Regants, està establerta definitivament al mateix local social de la Cooperativa.

COMPRA DE LA TRILLADORA I CREACIÓ DEL MAGATZEM

A l'octubre de 1948 es va realitzar la compra d'una màquina trilladora (màquina recol·lectora que separava el gra de la palla) Ruston a Josep Fabregat Reverter. Aquest equip estava format per 2 motors elèctrics; un de 40 H.P per a la trilladora i un de 10 H.P per a l'embaladora, 130 metres de línia elèctrica d'alta tensió per als mo-

tors, amb els postes, el comptador automàtic, el quadre d'interruptors i altres accessoris. El preu era de 135.000 ptes., que es va pagar en dos terminis, un de 50.000 ptes. que es va fer una vegada van tenir la maquinària i un altre de 85.000 ptes. després de la campanya de prova de la trilladora de l'any següent (agost de 1950). Aquest any es va fer el recompte de les despeses de la campanya, trobant que s'havien gastat 59.156,40 ptes. fins llavors, i s'havien trillat 11.268 kg. de bondàncies, 13.647 kg. de ordi, 172 kg d'avena i 181.799 kg. de blat. D'aquesta manera es van establir, després d'un acurat estudi, els preus de la trilla, que eren els següents: el blat a 0,25 ptes/kg, l'avena i la ordi a 0,20 ptes/kg, la bondància a 0'35 ptes/kg i a més cada feix de palla es pagava a una pesseta.

El contracte de la trilladora es va firmar el 28 d'octubre de 1948.

A finals dels 50 es va acordar la construcció d'un magatzem per dipositar la trilladora i el material d'aquesta, ja que el que tenien llogat era insuficient. En la construcció d'aquest edifici hi podien intervenir tots els obrers del poble, pel que feia a les parets i el pis, seguint el plànol dissenyat. La uralita per a la construcció de l'edifici es va comprar a l'empresa de Domingo Nofre Alfara i la fusta necessària a l'empresa de Mateo Costa Martí.

CREACIÓ DE LA BODEGA (1a fase)

Abans de la creació de la Bodega la gent feia el vi a casa (xafant-lo amb els peus) i el venien a diferents empreses, però els preus que pagaven aquestes eren molt baixos. Per aquest motiu, l'octubre de l'any 1956 la desastrosa campanya de la verema provocada pels baixos preus amb què els compradors van pagar el raïm, va iniciar un moviment que va anar agafant força entre els agricultors ulldeconins, amb la finalitat de construir una bodega per a defensar els

seus interessos davant els desaprensius compradors.

Per obtenir el crèdit necessari per a l'edificació de la bodega es van desplaçar a Tarragona. Aleshores, construir un edifici resultava relativament fàcil, gràcies a la Llei de cooperació i a les facilitats que oferia el Ministeri d'Agricultura amb els Crèdits Agrícoles i l'Institut de Colonització.

Aquesta idea de construcció de moment era només un projecte, però els agricultors esperaven que prompte fos una realitat. Ja a principis del 57 es va formar la Secció Bodega sent elegit com a president d'aquesta secció Baptista Ollé Gavalda en la que la Cooperativa va posar a disposició tot el seu capital, oficines i treballadors.

El març de 1957 la Secció Bodega va aprovar l'adquisició dels terrenys per a establir la Bodega situats a la carretera de Vinaròs, propietat de Joaquín Villalbi Pago. El crèdit necessari per poder comprar els terrenys es va realitzar al Crèdit Agrícola, a través de la Caixa de Pensions, i el 25 d'abril del 57 es van comprar definitivament els terrenys.

La maquinària de la Bodega es va comprar a l'empresa de Josep Calvo, de Reus, a la que van pagar el primer termini de 75.000 ptes. amb capital deixat per la Cooperativa, ja que el crèdit concedit per la Caixa de Pensions encara no els havia arribat.

La instal·lació feta per la F.E. de Catalunya pujava 200.020 ptes., preu que els socis consideraven massa elevat i que van aconseguir rebaixar a 173.320 ptes. Com a conseqüència d'aquest elevat preu, no es va poder disposar de força motriu per a la campanya de la verema.

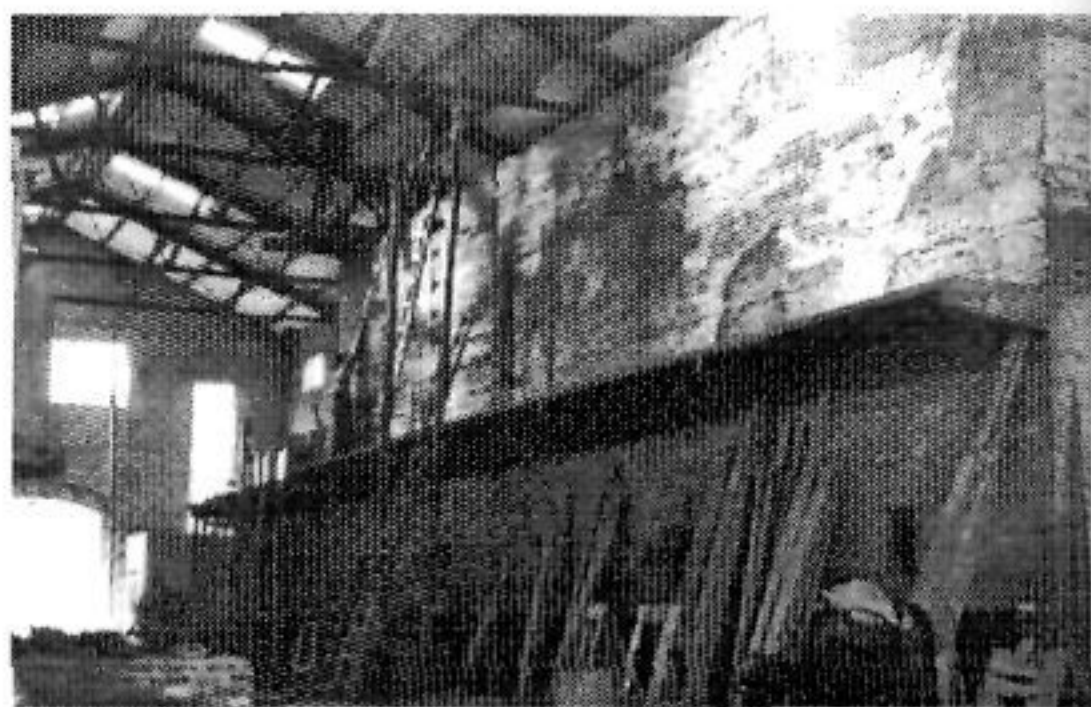
L'obra de l'edifici va començar a l'estiu, i es va haver de realitzar per administració (pagant les obres a mesura que van avançant), ja que per subhasta (establir el preu des d'un principi i encarregant l'obra

a l'empresa que ofereixi el preu més baix) no es podia fer a causa d'una sèrie de dificultats:

- Com que no es disposaven dels plànols, no es podien fixar les condicions.
- Els mestres d'obres d'Ulldecona no s'atrevien a fer-la i, llavors, s'hauria de recórrer a empresaris de fora, cosa que faria que l'obra no pogués està acabada per a l'època de la verema (que comença a mitjan setembre).

Primers fonaments de la bodega

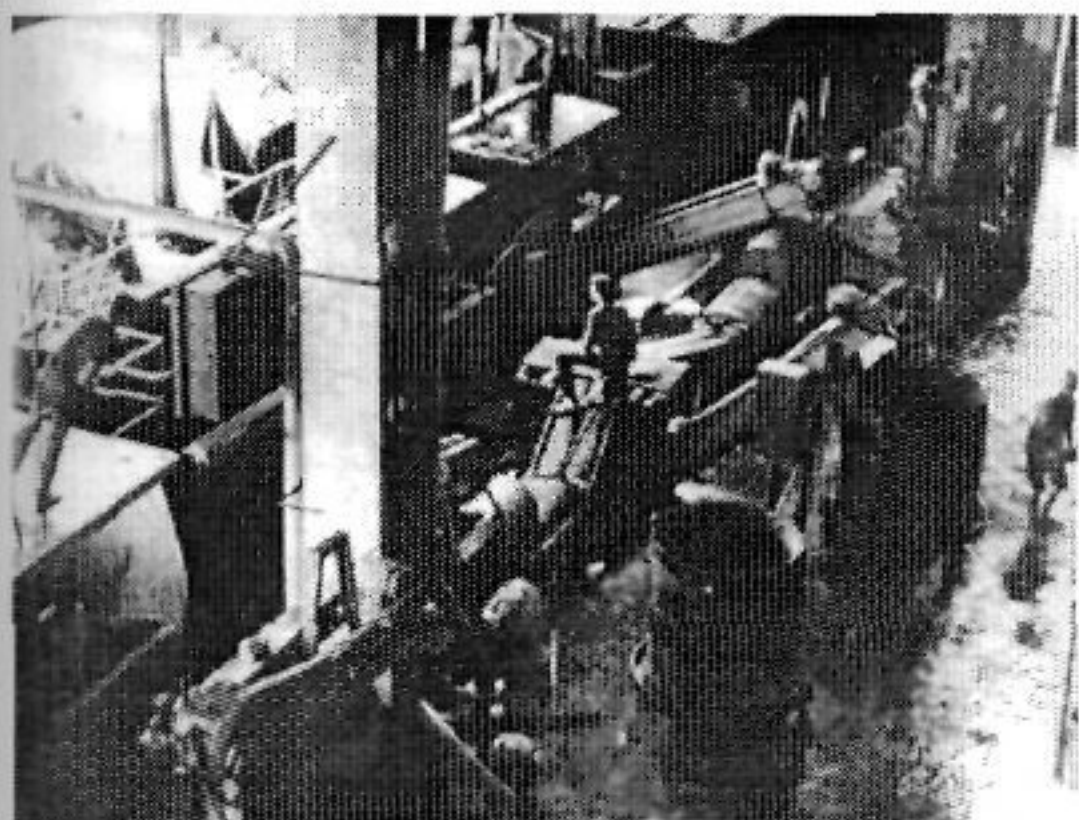

Construcció avançada de la bodega

A causa de les grans dimensions de l'edifici, l'obra hauria d'anar molt ràpida per a poder estar acabada a temps. Una gran quantitat de socis de la Cooperativa treballaven portant grava a l'obra amb els seus carros i cobraven un sou per cada sac de grava portat, inclòs es va recórrer a un soci anomenat Josep Castell per realitzar transports amb el tractor (cal dir que en aquesta època no era normal el fet de tenir

tractor, i només en tenien molt poques persones). La major part de la Bodega va poder estar acabada per a la campanya, en la qual es van calcular uns 1.200.000 kg. de raïm, que proporcionarien 860.000 kg. de vi, però part de l'edifici de la maquinària es va quedar sense acabar. En aquesta part no hi havia ni parets però, com que una sèrie de socis van insistir a fer-hi la verema, es va anar construint a mesura que anava avançant la campanya fent servir una coberta improvisada.

El primer dia del mes d'octubre, quan ja estaria acabada la instal·lació de la maquinària, es va començar a rebre la collita dels socis.

Bodega en funcionament

La força motriu necessària per accionar les trituradores i la premsa hidràulica de la Bodega que no es va poder comprar per la insuficiència econòmica de la secció va ser proporcionada gràcies a Pere Mora Ortiz, que va facilitar el motor de gas-oil del seu tractor, pagat al preu de 125 ptes. diàries (el combustible gastat i el mecànic també anaven a càrrec de la Bodega). A finals de desembre, però, FECSA va acabar la instal·lació de línia que proporcionaria la força necessària per al funcionament de la maquinària.

Les normes que seguien els agricultors per aconseguir una bona elaboració del vi eren:

1) No s'havia de fer la verema el dia abans de portar el raïm a la bodega, s'havia de deixar reposar.

2) La classe de raïm que estava en mal estat s'havia de deixar per al final i no mesclar-lo amb el bo, ja que aquest ja no milloraria, i la part bona perdria molta qualitat.

3) S'havia de començar sempre pel raïm més madur, i si hi havia algun soci que en portava de verd no s'admetria.

Es començava a entrar la collita vora les nou del matí, però hi havia pocs carros, només la portaven gent que havia acabat de veremar molt d'hora o gent que havia acabat molt tard el dia d'abans. Les hores punta eren al migdia i al vespre, amb unes cues de carros que ocupaven tota l'esplanada de la Bodega, el Camí la Sénia (Camí de la Roja), el carrer de Salvador Vidal, el carrer del Doctor Robert i aquests carrers de la vora. Aquestes cues de carros duraven molts dies vora les dues o les tres de la matinada, i hi havia dies que fins i tot les quatre. Per evitar aquests col·lapses de carros en un principi s'entrava el raïm per classes (macaveu, escanyavella, atrapat...), però més endavant es va establir una altra manera d'entrar el raïm que consistia a entrar-lo a partir d'una determinada graduació; es decidia un grau per a la verema que normalment eren els 11º i al principi només podia entrar el raïm que superés aquest grau, si la collita que es portava no hi arribava es sancionava baixant al grau d'aquesta collita el que li faltava per arribar al mínim establert. D'aquesta manera la gent s'assegurava que la verema fos el suficient madura per entrar-la, mirant la graduació d'una mostra amb un aparell a casa o senzillament esperant el suficient.

El juliol de 1958 es van admetre 150 nous socis, cosa que va fer augmentar la collita considerablement. Per aconseguir una descàrrega més ràpida del raïm es va idear un procediment que consistia a

instal·lar tres descarregadors i canviar de lloc la situació de la bàscula, que seria situada a la cabina on era el vigilant (a la part davantera esquerra de la bodega), un nou sistema de vies, tres plataformes giratòries, la construcció d'una tolva receptora, un espiral transportador en el fons de la tolva que transportaria el raïm a una bomba elevadora d'una potència de 20.000 kg/hora que impulsaria el raïm escorregut a més escorredors i des d'allí aniria a parar a la premsa continua. Van pensar que aquestes modificacions pagaven la pena, ja que així s'obtingria un major rendiment i s'evitarien noves despeses en un futur.

El dia 18 de juliol de 1959, data més que assenyalada durant el règim franquista, es va inaugurar la Bodega. Les seues parets estaven col·lapsades per grans quantitats de persones, des d'autoritats provincials fins la gent del poble.

Inauguració de la bodega: La Bodega va ser un edifici que va estar en continua renovació

LA CAJA RURAL DE CRÉDITO

A l'agost de 1957 va sorgir la idea de crear una Caja Rural de Crédito i així, al novembre d'aquest mateix any es va crear una comissió per part de la Bodega per a estudiar el reglament necessari per a dur a terme aquesta operació. D'aquesta manera el maig del 58 es van aprovar les condicions necessàries per dur a terme el projecte de la Caja Rural de Crédito, que eren les següents:

1) Els préstecs que es concedirien als socis es farien d'acord amb les possibilitats de la secció, recurrent als organismes superiors i, a poder ser, a la Caixa Nacional Agrícola per aconseguir ajuda econòmica perquè les possibilitats siguin majors i es pugui atendre en tot moment i amb tota l'amplitud a les necessitats dels socis.

2) De moment es concedirien préstecs als socis en quantitats que pugin ajudar-los a les necessitats principals, deixant una quantitat màxima de 1.000 pessetes.

3) Els préstecs només es concedirien amb un temps màxim d'un any i un temps mínim de tres mesos.

4) Les quantitats deixades als socis es tornarien amb un interès del 5%.

5) Els préstecs es realitzarien mitjançant pòlisses confeccionades a cada préstec, avalades per la firma del prestatari i de dos fiadors, la firma d'aquests últims podia ser substituïda per l'acceptació per part del prestatari d'una lletra de canvi.

6) Un soci no podria realitzar una pòlissa de crèdit mentre tinga una altra sense pagar, llevat que la suma de les dues pòlisses no sobrepassi la quantitat de 1.000 pessetes.

7) Hi hauria una comissió encarregada d'informar la capacitat del prestatari sol·licitant i dir si se li pot concedir o no el préstec demanat.

8) La firma social seria la que formalitzaria les pòlisses i les llibretes de crèdit dels socis.

9) Les impositcions dels socis produïrien el pagament d'interessos; les imposades amb un termini determinat un 2% i les imposades amb un termini indeterminat un 3%.

10) Els interessos es pagaran al dia següent de la imposició.

11) Als socis que ingressen diners se'ls donaria una llibreta avalada amb la firma social de la Cooperativa, on estaran totes les operacions que es realitzen en aquesta Secció de Crèdit.

Dins d'aquesta secció estarien el President de la Cooperativa i els presidents de les diferents seccions (Bodega, Molí, Fruites i verdures,...)

La Caja Rural es va posar en marxa el dia 12 de maig de 1958, sent 48 socis els que hi van dipositar diners entre els mesos de maig i juny, ingressant un total de 127.821,24 ptes. i 22 socis els que van demanar ajuda econòmica, un total de 13.050 ptes.

D'una banda va significar una gran llibertat per als socis, ja que, d'aquesta manera, ingressaven els diners en la seua pròpia Caixa. D'altra banda totes les seccions de la Cooperativa movien els diners dins la Caja Rural, i servia d'una gran ajuda per a aquestes, ja que podien realitzar préstecs per a les seues operacions (ampliacions de maquinària...).

UNA NOVA SEU SOCIAL

Era cada dia més imprescindible l'obtenció d'una seu social on es poguessen situar junts el magatzem, amb més capacitat, i les oficines, ja que fins a les hores la seu social estava situada, per lloguer, a la casa de l'Estela del "Generalísimo" nº 47 i el magatzem al lloc on s'edificaria la Lechera posteriorment.

Es va crear una comissió encarregada de buscar el local necessari per emplaçar aquesta nova seu, però no tenia èxit, ja que

uns edificis estaven massa desplaçats de la localitat i els altres estaven situats dins el casc de la població, i els seus propietaris no estaven disposats vendre'ls.

A l'agost de 1958 els millors terrenys que havia trobat aquesta comissió per situar la nova seu estaven col·locats al costat de la Bodega i pertanyien als hereus de Joaquim Raga. El preu l'havien considerat molt raonable, ja que no sobrepassava el preu ordinari que es pagava pels solars en aquell temps, d'aquesta manera el 4 de setembre es va aprovar l'adquisició d'aquests terrenys.

Al setembre es va formalitzar un préstec que va oferir la Càmera Oficial Sindical Agrària de Barcelona (COSA) de 100.000 ptes. a la Cooperativa per a l'edificació de la nova seu social, el qual va arribar a mans de la Cooperativa a l'octubre.

Durant el febrer del 59 es va ultimar el contracte de lloguer amb la casa de l'Estela, propietat de Maria Martorell Ausensi, mentre les oficines es van situar als pisos dels magatzems de la Cooperativa.

El 4 de setembre de 1960 es va aprovar, en Assemblea general, l'edificació del local social i magatzems, amb dependències per a totes i cadascuna de les seccions i per a la Germandat i la Comunitat de Regants, amb una aportació per part d'aquestes dos últimes per a aquesta edificació. El crèdit per a la construcció el va proporcionar la Caja Postal de Ahorros.

La construcció de l'edifici no va començar fins a mitjan del 1962 i va ser feta per administració. A causa de la gran quantitat de despeses a què la Cooperativa havia de fer front, es va demanar un altre crèdit de 100.000 ptes al Banc Central.

AMPLIACIÓ DE LA BODEGA (2a fase)

Des de la seua construcció el número de socis es va incrementar considerablement, i l'any 1961 ja hi havia 260 socis més que

quan es va fundar. Aquest any, a causa d'aquest augment dels socis i dels grans avantatges que els oferia la secció de viticultura de la Cooperativa, aquesta va proposar a la Junta Directiva l'ampliació de l'antiga construcció de la bodega amb una nau junt a la que ja estava en funcionament. Aquesta proposta va ser aprovada per la Junta General i portada a terme el 1961, ja que en la primera construcció ja s'havia deixat lloc per a una posterior ampliació. Aquesta nova nau havia de servir per a elaborar vi procedent de 1.100.000 ceps (365 ha.), que era la propietat dels 290 socis nous de la Cooperativa. La maquinària estaria formada per:

Tres premses amb motor elèctric acoblat.

Tres vagonetes.

Una bàscula metàl·lica amb un aparell elèctric per assenyalar el grau i el número del soci propietari de la verema.

Una tolva de recepció del raïm premsat.

Una bomba elevadora de la verema.

Una premsa contínua que s'instal·larà en la nau que ja està construïda.

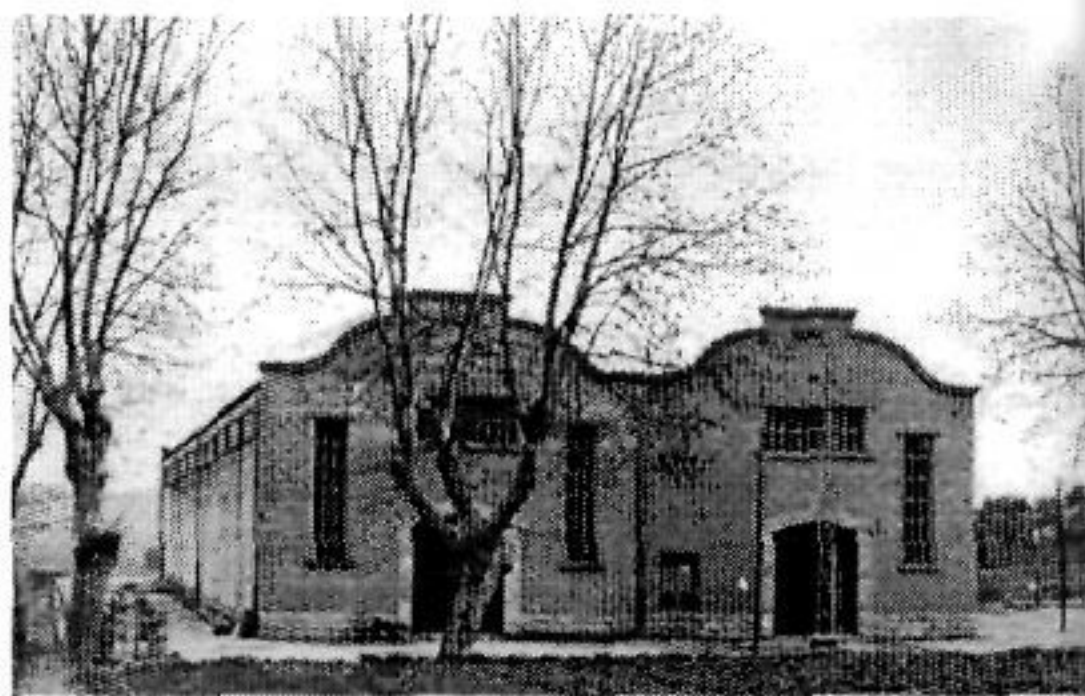
Una bomba elevadora del most.

Dues premses contínues amb el seu joc de bombes, plats i vagonetes.

Una bomba per trafegar el vi negre.

La collita, descarregada a la part de darrera de la Bodega, passaria per les tres escorredores. El raïm escorregut seria recollit en vagonetes que bolcarien, una volta pesat el raïm i determinat el grau, damunt la tolva on mitjançant un vis sens fi serien portades fins a la bomba elevadora que ho elevaria tot fins a la premsa contínua, situada en la nau ja construïda. Des d'aquesta nau i mitjançant un altra bomba es portaria tot fins als dipòsits.

El preu de tota aquesta instal·lació va ser de 1.659.506,21 ptes., i el d'aquesta instal·lació més els terrenys on s'havia establert aquesta segona nau va ser de 3.768.537,75 ptes.

Les dues naus de la bodega acabades

CREACIÓ DE LA LECHERA

Els inicis de la secció Lechera van ser molt semblants als de la Bodega; la llet era comprada molt barata pels empresaris i, en conseqüència, l'any 1962 van anar avançant les idees de crear aquesta secció, de la qual seria el primer president Juan Serra Nadal.

Al juliol del 62 ja van començar el tràmits de plànols, instal·lació i construcció d'aquesta secció; dos persones de la Cooperativa van anar a Barcelona a veure com funcionava una fàbrica de llet situada al carrer d'Alibey, des d'allí van anar a una fàbrica de maquinària per a l'aprofitament de la llet al carrer de Ripollès, on es va comprar la maquinària. Al febrer de 63 la Caixa de Pensions va proporcionar un crèdit de 500.000 ptes. per a poder anticipar el 25% del valor de la maquinària a la firma del contracte, i una vegada aprovada la petició d'indústria làctia es va poder demanar el crèdit (juliol del 63) al Instituto Nacional de la Colonización. Mentre la Lechera estava en construcció la llet es recollia, amb dos dipòsits, a casa de Miquel Villalonga.

Els primers compradors de llet van ser de Badalona, després es venia també als germans Balcells de Barcelona (fundadors de la fàbrica Ato), els quals van voler comprar la Lechera per tenir un centre de distribució a Ulldecona. A Ulldecona també hi havia tres llocs de venda de llet.

Per a les recollides de la llet s'havien de rellevar per setmanes tots els directius en torns de dos persones. Els horaris per portar la llet eren:

Dies laborables: de les 7.00 a les 8.30h. I de les 19.00 a 20.30h.

Dies festius: de les 6.00 a les 8.00h. I de les 18.00 a 20.00h.

En aquestes recollides la gent portava la llet de casa a la Lechera, on se n'agafava una mostra i es mesurava el grau de grassa, la llet es pagava per litre i per grau. Al primer lloc on anava la llet era a un refrigerador de cortina (l'aigua a baixa temperatura circula per petits tubs en forma de cortina) per refredar-se, des d'allí anava a parar la cambra frigorífica. Per treballar-la, sortia de la cambra frigorífica per uns tubs i anava a parar a un pasteuritzador de plaques, d'on passava a un homogeneïtzador per dissoldre's completament. La llet que sortia de l'homogeneïtzador s'embotellava i es tapava amb una tapadora manual i després passava a l'esterilitzador que funcionava al bany Maria, finalment s'etiquetaven. Es feien derivats de la llet: amb la nata que s'extreia de la llet per fer-ladesnatada s'obtenia, evidentment, la nata, també es feia llet amb cacau, amb fresa i amb vainilla, que rebien el nom Letcao. Es produïen una mitjana de 2.000 litres de llet diaris. Cada 3 mesos es renovava el preu de la llet, que després de la pujada del gener del 63 es pagava a 6,60 ptes. el litre. El preu de venda al soci era d'unes 7 ptes.

El gel que s'obtenia de la Lechera era trencat a trossos i venut. En aquests anys les neveres encara no eren elèctriques, funcionaven amb gel. Hi havia una persona encarregada, que passava per les cases repartint el gel per a les neveres. La llicència fiscal per a la venda de gel va ser aprovada el març del 1963.

La Lechera va afavorir el cultiu de pinsos, ja que cada vegada hi havia més vaques, i com que els pinsos es venien dins la Cooperativa, tot es quedava dins d'aquesta. També va servir per a treballar la llet de Tortosa, ja que aquesta va estar un temps sense funcionar a conseqüència de l'explosió d'un dipòsit.

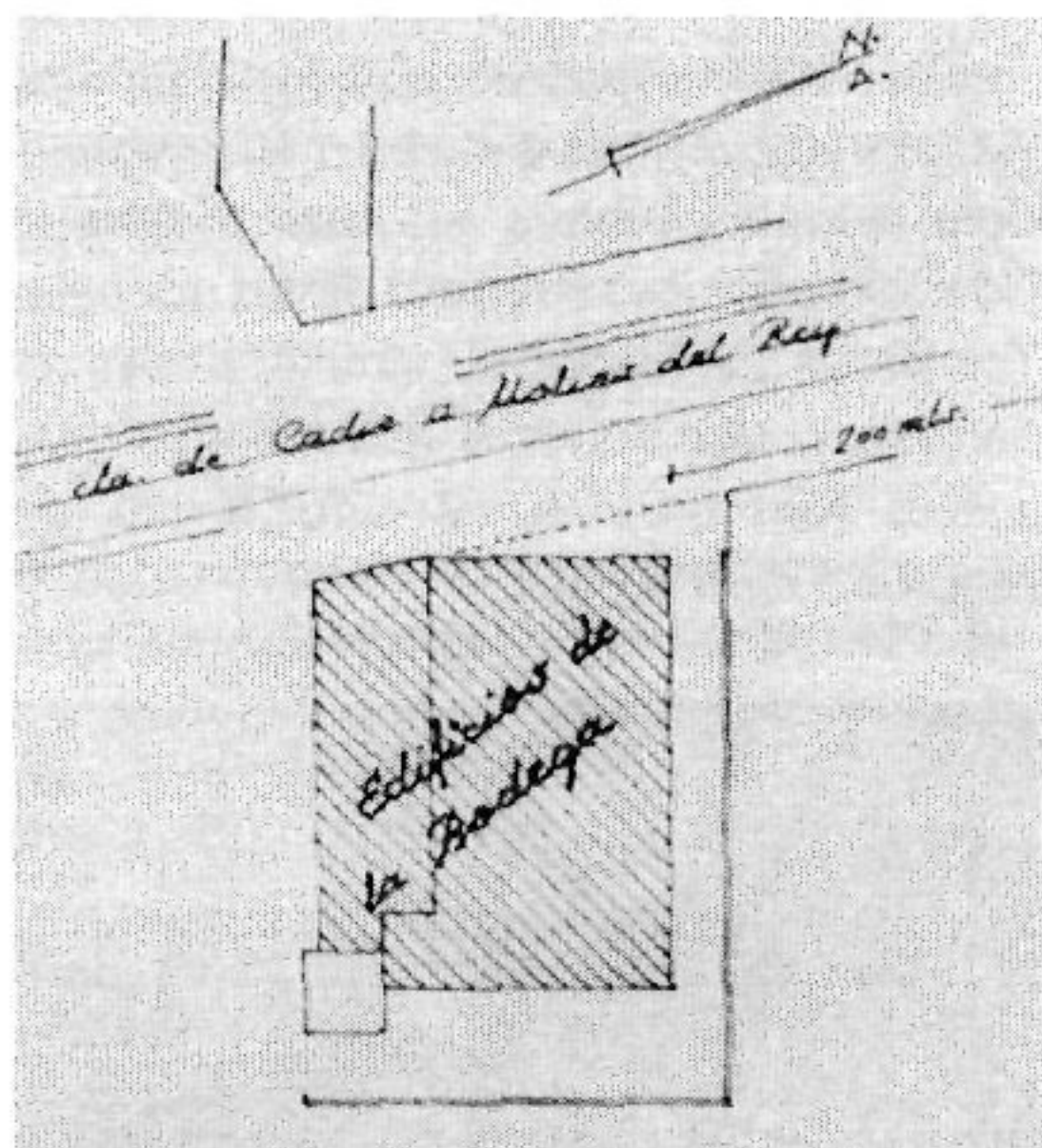
Llet i llet amb cacau de la Lechera d'Ulldecona

SEGONA AMPLIACIÓ DE LA BODEGA (3a fase)

El 24 de gener de 1965 es va aprovar la idea de fer una segona ampliació de la bodega, amb els objectius següents:

- Augmentar la qualitat del vi.
- Augmentar el rendiment del treball mitjançant una mecanització més intensa de les fases d'elaboració, ja que els pagesos es queixaven de l'excessiu temps que s'havien d'esperar pera tirar el raïm.
- Ampliar la capacitat d'emmagatzematge del vi amb la construcció de la nova nau situada a uns 80 metres de les altres dues, ja que en l'última campanya de la verema els 45 hl. de capacitat havien estat insuficients.

El motiu principal d'aquesta segona ampliació fou l'augment accelerat dels socis. Es volia que aquesta modificació fos la última, ja que s'havia renovat moltes vegades la maquinària.

Situació de la tercera nau de la Bodega

La maquinària que es va instal·lar va ser la següent:

MECANISME MUNTACÀRREGUES amb motor

UN APARELL DESTROSSADOR amb tolva

UNA TRITURADORA de dos cilindres de 800 mm.

DOSPREMSESHIDRÀULIQUES de pistó de 200 mm.

4 GÀBIES I 4 VAGONETES amb els motors

UNA PREMSA HIDRÀULICA de pistó de 200 mm amb dos vagonetes, dues gàbies i motor

DOS PREMSES "MORÓN" continues amb despulpador del n. 0

DOS MOTORS ELÈCTRICS de 25 CV

QUATRE ELEVADORES de polpa

UN APARELL DESTROSSADOR amb motor de 5 CV i dos espirals a 2 CV

4 ESPIRALS per a alimentar les tolves a 2 CV

UNA MÀQUINA TRITURADORA DESRASGADORA per al vi negre amb tolva de fusta

DUES BOMBES SEMICENTRÍFUGUES
UNA BÀSCULA de pont exterior per a 30 tones

CAPÇAL ELECTRÒNIC BIZERBA per a la senyalització dels resultats dels cooperativistes

El pressupost de la maquinària era de 864.812 ptes. i el de les obres de 909.440 ptes., que feien un total de 1.774.252 ptes. La tercera fase, però, no va sortir rentable, perquè els preus de la vinya van anar baixant i els diners gastats en la seua construcció no es van amortitzar.

CAIGUDA DE LA LECHERA

Apartir del 1970 va començar la caiguda de la Lechera.

L'empresa que els va vendre la maquinària proporcionà a la Cooperativa una màquina de netejar botelles de llet, però la van retirar al poc temps, perquè s'havia de pagar un lloguer, fet que no sortia rentable.

Al desembre de 1970 es va convocar una reunió perquè aquesta secció començava a anar molt malament; els clients es perdien i la llet no arribava a tenir tota la qualitat que es necessitava.

Apartir del gener de 1971 la llet es deixà d'embotellar i es va tenir que començar a enviar a altres centrals de llet. Se'n començà a enviar a la Central Lechera de Tortosa, també va sortir una oferta per poder enviar-ne a la Companyia dels germans Balcells, però no es va poder dur a terme, ja que es necessitava una producció mínima de 1.000 litres diaris per venir-la a buscar fins a Ulldecona, quantitat a la que la Lechera no arribava.

Els deutes d'aquesta secció va anar augmentant, de manera que al febrer del 71 l'estat de deutes era de 5.087.197'82 ptes. Al febrer d'aquest mateix any, una comissió de tècnics del Servei d'Extensió Agrària de Reus va venir per fer un estudi

de la situació de la Lechera i es va arribar a la conclusió de que no es podia tenir oberta més temps si no es produïen un mínim de 20.000 litres de llet diaris, ja que la producció no sortia rentable. El dia 28 d'aquest mes es va fer un viatge a Tarragona i a Reus. A Tarragona es va visitar la Delegació Sindical per intercanviar impressions amb el delegat d'aquest organisme, el qual després d'inspeccionar els llibres de comptabilitat de la secció va observar que es tractava d'una situació crítica i que perjudicava a l'economia de l'entitat i dels mateixos socis. A Reus es van entrevistar amb l'advocat de la Unión de Cooperativas del Campo per a tractar de la venda de la Lechera, però aquesta no es podia vendre, només es podia fer sota el consentiment de la Cooperativa Agrícola, ja que la secció de la "Lechera" no tenia el poder jurídic necessari. En una junta general celebrada el dia 26 d'abril de 1971 es va decidir el tancament definitiu de la Lechera.

Finalment, podríem dir que els motius d'aquest tancament van ser dos:

- D'una banda al poble d'Ulldecona es van anar creant fàbriques, cosa que féu que part de la població hi anés a treballar i en conseqüència venguessen les vaques i, per tant, la producció de llet disminuís.

- D'altra banda hi va haver una baixada dels preus de la llet i, en conseqüència, molta gent va vendre les vaques (igual com va passar amb el vi).

CRISI DE LA COOPERATIVA

Es va arribar a un punt en que l'acumulació de deutes per part de la Cooperativa a la Caja Rural Provincial de Reus era molt exagerada, a conseqüència de la gran quantitat de préstecs que s'havien anat demanant a aquesta. El detonant va ser el capital que es va demanar l'any 67 per part de la secció de fruites i verdures, a causa de la època de plantació de fruiters,

per a la compra dels terrenys i construcció del magatzem.

El capital que es devia a Caja Rural Provincial per part de les diferents seccions estava distribuït en dues pòlisses. A principis de maig de 1970, per a poder tenir una més bona mobilitat de la Cooperativa, Seccions i Comunitat de Regants, la Caja Rural Provincial va formalitzar una pòlissa de 20 milions de ptes., subscrita pels directius d'aquestes entitats, de manera que les dues pòlisses que es tenien es van unir en una mateixa pòlissa. La Cooperativa va continuar treballant a ritme normal i a finals d'agost, un notari enviat per la Unión de Cooperativas de Reus, vingué a Ulldecona anunciant que tots els diners que es devien a la Caja Rural Provincial s'havien de tornar en qüestió de 2 o 3 dies i si no era així embargarien la Cooperativa. Es demanà a la Unión de Cooperativas que permetés l'aplaçament del deute de la pòlissa de 20 milions a la Cooperativa, perquè tingués, d'aquesta manera, més facilitats. La Unión no va voler aplaçar aquest deute tret que no es rebaixés una bona part dels diners que es devien, però el comptable de la Cooperativa, en representació d'aquesta, va dir que només se'n podien rebaixar 2 milions. Per tant, com no s'arribava a un enteniment, la Unión va proposar una reunió, amb el major nombre de representants possibles de la Cooperativa, a Reus per tractar el tema.

El segon diumenge de Festes Majors del 70 (setembre), a Ulldecona es van reunir una sèrie de directius amb el comptable de la Cooperativa per estudiar la situació de la Caja Rural i de l'entitat, però per més voltes que es donaven sempre s'arribava a una diferència de capital que oscil·lava els 2 milions de ptes. Un dels problemes era que el comptable havia permès la venda de productes del magatzem a tots els socis que tenien un compte a la Secció de Crèdit

de la Cooperativa sense mirar la quantitat de la qual aquests disposaven i, així, el deute de molts socis va anar augmentant i molts d'aquests no ho van pagar. Tots aquests deutes de socis pujaven, aproximadament la diferència dels 2 milions de pessetes. D'aquesta manera s'obligà al comptable que comprovés detalladament tots els comptes i aclarís el problema.

Una tarda de setembre tots els presidents de les seccions que tenien operacions pendents amb la Caja Rural i una representació de la Cooperativa, es van reunir amb la Unión de Cooperativas a Reus per tractar l'assumpte de la pòlissa dels 20 milions. La Unión de Cooperativas va considerar insuficient la rebaixa de 2 milions en el deute.

La Cooperativa, gràcies a l'ajuda del Banco Popular de Ahorros de Alcanar i al fet que part dels socis van pagar els diners que devien, va poder tornar part del capital que es devia a la Caja Rural Provincial de Reus.

El 13 d'octubre el Delegat Provincial de Sindicats va enviar a la Cooperativa d'Ulldecona un tècnic-comptable per comprovar la situació i, després de passar tot el dia amb el comptable de l'entitat repassant els comptes, va dir que només es tractava d'una falta de liquidació i mala administració: arribant a final d'any i presentant un balanç amb un superàvit de 75.000 ptes. Això va resultar molt sospitós, perquè amb la gran quantitat de moviments econòmics que s'havien dut a terme, resultava molt estrany que hi hagués aquest superàvit de 75.000 ptes. El que va passar és que només s'havia comprovat el llibre de caixa del comptable, però no les entrades i les sortides, que posteriorment el tècnic-comptable de Reus va revisar i va trobar que es devien més de 6 milions de pessetes a la Cooperativa, de l'any 67 al 69, però no

es va poder justificar d'on eren.

Encara a principis del 71 no hi havia manera que l'esmentat comptable quadrés el balanç de la Caja Rural de la Cooperativa, i a partir del mes de gener va ser ajudat totes les tardes per un altre funcionari per tal de fer-lo quadrar, però va passar tot el mes de gener i meitat del febrer, il·l'assumpte no avançava. El 18 de febrer es va firmar un document en el qual el comptable es feia responsable de totes les anomalies de comptabilitat de la Caja Rural. En aquest subscribia una pòlissa de crèdit com a concepte de garantia de les diferències que s'observaven en el capital. Va ser despatxat de la feina el 20 d'abril, ja que no se solucionaven les anomalies amb la comptabilitat de la Caja Rural, la Lechera i la secció de Fruites entre els anys 67 i 69, posant un altre comptable al seu lloc.

Durant l'estiu del 71 el Sr. Martí, director de la Caja Rural de la Cámara Arrocería d'Amposta, vingué tres dies per setmana per revisar els comptes del 67 fins al 70, època de gran volum comptable. Aquest fou ajudat per treballadors de la caixa rural d'Amposta que ell dirigia i pel personal administratiu de la Cooperativa. Al 73, els senyors Martí i Lizárraga d'Amposta, abans de fer l'informe definitiu, van demanar la presència de l'anomenat comptable per intentar fer possible l'aclariment de les anomalies que van observar, però aquest es va anar apartant a mesura que anava veient apunts que muntaven a 5 milions de pessetes i que no tenien cap explicació, al·legant que el que faltava estaria a la Cooperativa. El comptable va ser avisat notarialment perquè no al·legués ignorància que no se l'havia avisat per a l'aclariment de les anomalies, ja que s'intentava apartar d'aquest assumpte com fos.

Definitivament, els deutes de la Cooperativa eren molts i aquesta no els

COOPERATIVA AGRICOLA					
Años	Resultados Bruto	Gastos generales	Diferencia	Intereses y Comisiones	Pérdida
1.971	225.221'54	540.167'52	285.054'02	571.599'94	326.545'92
1.972	763.877'08	558.272'35	305.604'67	483.416'77	277.812'10
1.973	599.796'85	525.802'33	174.194'32	552.577'34	391.767'77

En cuanto a CAJA RURAL se produce en		
1.971.....	11.000	ptas. de beneficio.
1.972.....	22.000	" " "
1.973.....	62.000	" de pérdida.

Estat de comptes del 71 al 73

podia pagar. Així, el febrer del 76, es va acordar per unanimitat la venda de part del patrimoni de l'entitat que no es considerava indispensable per a les seues funcions, amb la condició de poder-lo recuperar més endavant, a la Caja Rural Provincial de Reus.

Patrimoni venut:

4.700.000 ptes.	Solars, magatzem, sala de Junes...
1.000.000 ptes.	Extensió Agrària
2.300.000 ptes.	Crèdits i deutes
8.000.000 ptes.	Total

Capital que es devia:

8.200.000 ptes.	Pèrdues del comptable
6.300.000 ptes.	Secció Lechera
8.200.000 ptes.	Cooperativa (crèdits i fàbrica de pinsos)
22.700.000 ptes.	Total

Deute de la Lechera:

3.500.000 ptes.	Deute inicial
800.000 ptes.	Préstecs
2.000.000 ptes.	Interessos
6.300.000 ptes.	Total

Aquest últim deute de la Lechera fa referència als diners que van quedar a deure d'aquesta secció després del seu tancament. Respecte a aquest deute hi va haver moltes discussions entre els socis, ja que els qui no pertanyien a aquesta secció no es volien fer càrrec dels seus deutes.

La Caja Rural secció de crèdit va passar a formar part de la Caja Rural Provincial de Reus, d'on la Cooperativa rebria una comissió del 0,50 %. D'aquesta manera es va instal·lar una oficina delegada de la Caja Rural Provincial a Ulldecona per tal de fer-se càrrec de les activitats de la Secció de Crèdit de la Cooperativa.

A l'abril del 76, una vegada venut part el patrimoni, encara quedaven deutes pendents, dels quals 8 milions es devien encara a la Unió i eren els que s'havien de pagar amb més urgència o, del contrari, acabarien amb tot el patrimoni de la Cooperativa i, d'aquesta manera, podrien embargar qualsevol secció (situació crítica perquè si, per exemple, embargaven el Molí, els especuladors s'aprofitarien de la situació).

Per fer front a aquest deute, el 22 de juliol del 1977 es van vendre el terrenys de la secció de fruites i verdures per 2 milions de pessetes.

També es proposà, en un principi, que els socis aportessin capital depenent de les seccions a les que formaven part. Però més endavant aquesta idea va canviar, acordant, el 29 d'agost del 77 l'aportació de 2.500 ptes. per soci amb un temps màxim de 15 dies.

APORTACIONES OBLIGATORIAS A CAPITAL SOCIAL.

1º El socio que pertenezca a la cooperativa ya la Sección Bodega, tendrá obligación de aportar 2.500 pesetas en total.

2º El socio que pertenezca a la cooperativa ya la Sección Almacén, tendrá obligación de aportar 2.500 pesetas en total.

3º El socio que pertenezca a la cooperativa, a la Sección Bodega y a la Sección Almacén, tendrá obligación de aportar 5.000 pesetas en total.

4º Todo socio que sólo pertenezca a la cooperativa, tendrá obligación de efectuar una aportación obligatoria a capital social de 2.500 pesetas en total.

Dichas aportaciones seguirán el régimen de transmisión, devolución y garantía frente a terceros previstos en la siguiente legislación de la Cooperativa.

Proposta inicial d'aportació

Naturalment, hi va haver molts socis que no van pagar, i, conseqüentment, el 22 de setembre d'aquest any es va decidir en Assemblea que als socis que no havien pagat se'ls deixava 8 dies per pagar o, del contrari, serien expulsats definitivament de la Cooperativa.

COOPERATIVA RURAL DE ULLDECONA

Asamblea General Extraordinaria, 27 de Septiembre de 1977

Se acuerda en el número 4.500 de el Registro General de Cooperativas del Ministerio de Trabajo y Seguridad Social.

Ante la circunstancia que dentro del plazo establecido, que finalizaba el pasado día 15 de los cuarenta, no ha procedido a introducir el importe de las aportaciones obligatorias al capital social acordadas en Asamblea General Extraordinaria de socios de fecha 2 de Agosto de 1977, la Junta Directiva de esta Cooperativa, en su reunión del pasado día 15 de Septiembre de 1977, acordó por unanimidad:

1º - Sustituir dentro del el preceptivo plazo de de depósito de socio, por consecuencia que en su consecuencia ha incurrido en una falta de cumplimiento de su obligación.

2º - Quedando un plazo de ocho días naturales, a partir del siguiente a aquel en que reciba esta notificación, para que aboque por escrito y en su defensa lo que considere oportuno.

3º - Este acuerdo quedará sin efecto si dentro del indicado plazo de ocho días naturales, procede a ingresar las cantidades correspondientes a la aportación obligatoria a capital social acordada.

Ulldecona, Septiembre de 1977

La Junta Directiva

Carta d'avís als socis

Hi va haver socis que tot i no pagar les 2.500 ptes. van entrar igualment la verema a la Bodega i se'ls va obligar que paguessen els diners que estaven obligats a pagar com a socis que eren de la Cooperativa o s'enduguessen la verema. Molts d'ells van pagar, però hi va haver molts socis que no ho van fer i foren expulsats de la Cooperativa.

El 10 d'octubre del 77 es va fer l'escriptura del local social de la Cooperativa.

El 13 de febrer del 78, l'Ajuntament d'Ulldecona va comprar a la Caja Rural Provincial 1.600 m² del Pantanet, per una quantitat de 400.000 ptes., venut a aquesta per la Cooperativa.

CONSTRUCCIÓ DE LA PLANTA EMBOTELLADORA I CAIGUDA DE LA BODEGA

En una Assemblea General Extraordinària celebrada el 27 de desembre del

1980 es va aprovar el projecte de pressupost i finança d'una planta embotelladora per a la Bodega. En un principi es pensava que seria un gran negoci: la Junta Directiva va proposar en Junta General aquest projecte, amb el convenciment que el preu del vi embotellat es vendria més de dues vegades més car que sense embotellar. En la primera assemblea on es va dur a terme l'elecció del projecte, el nombre de persones que votaven *sí* va guanyar per 3 vots el nombre de persones que votaven *no* i, en conseqüència d'aquesta poca diferència entre el *sí* i el *no*, i els pocs socis que havien assistit a la assemblea, es va proposar d'aplaçar la votació. Abans de l'altra assemblea, hi va haver una mena de campanya de publicitat a favor de dur a terme el projecte de l'embotelladora i això va afavorir que, quan va arribar l'assemblea definitiva, els votants *sí* van guanyar per una quantitat considerable els votants *no* i, d'aquesta manera, es va dur a terme el projecte. Aquest projecte va fracassar, ja que no es van tenir prou en compte de les grans despeses que comportaria aquest embotellament del vi.

El fracàs de l'embotelladora va comportar un gran endeutament al qual se sumava el de la construcció de la tercera nau, que no es va amortitzar (ja anomenat en la seua construcció). Si a tot això hi afegim que la quantitat de vinya a Ulldecona va anar disminuint, ens trobem que la tercera nau de la Bodega es va haver de vendre i, a més, va estar dos anys sense pagar collita als pagesos per fer front als deutes. Totes aquestes causes van comportar el tancament definitiu de la Bodega l'any 1993, encara que durant els últims anys quasi no es portava verema.

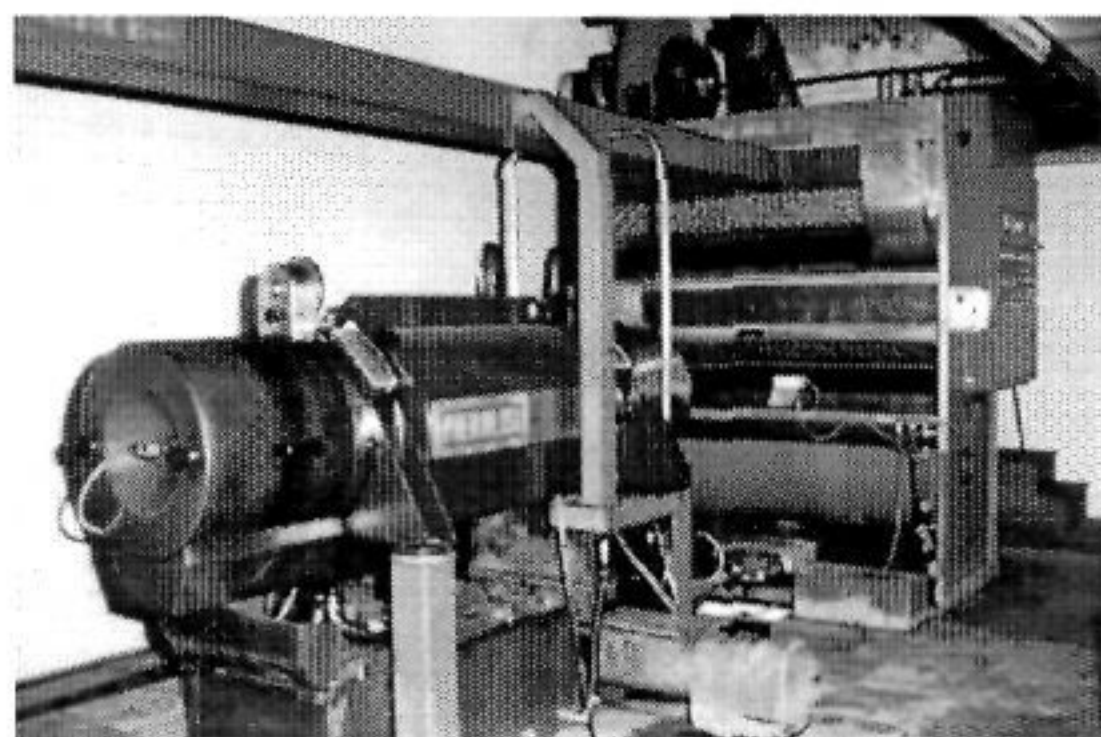
Cal dir que actualment la quantitat de vinya a Ulldecona es pot considerar gairebé nul·la.

AFILIACIÓ A LA FEDERACIÓ DE COOPERATIVES AGRÀRIES DE CATALUNYA

A principis de juny del 1982 la Cooperativa es va afiliar a la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya, assistint al mateix temps, al seu acte de constitució pagant una quota de 6.000 ptes. L'objectiu d'aquesta afiliació era una millor defensa dels problemes del camp i, especialment, del sector de la Cooperativa.

MODIFICACIÓ DE LA MAQUINÀRIA DEL MOLÍ DE L'OLI

A l'octubre del 82, per tal d'estalviar mà d'obra, es va canviar el sistema de molturació del Molí. El preu d'aquesta maquinària comprada a Pieralisi estava al voltant de 12 milions de ptes. La Generalitat ajudaria amb 2 milions.

Maquinària nova

LA COOPERATIVA AGRÍCOLA EN L'ACTUALITAT

Des de després de la crisi fins l'actualitat, la Cooperativa ha anat experimentant una continua millora.

Al novembre del 94 es van instal·lar els postes de subministrament de gas-oil, destinat als socis i venut sempre a un preu més baix que el normal.

A principis de maig de 1995, la Cooperativa va aconseguir la compra del local social que s'havia venut a la Caja Rural de Reus durant la època de crisi.

Després de dures negociacions durant dos anys, amb Caja Madrid, l'entitat va poder recuperar el que formava part del seu patrimoni pel cost de 15 milions. Mentre, però, la Cooperativa hi continuava pagant un lloguer.

Durant els primers de novembre de 1995 es va formar la Secció de crèdit de la Cooperativa, que amb el nom de Caja Rural havia desaparegut durant la crisi. Aquesta proporciona, de cara als socis, una font d'ingressos amb un elevat interès.

A partir del 95, s'ha anat informatitzant la Cooperativa per a una més bona i segura organització, seguretat i disponibilitat.

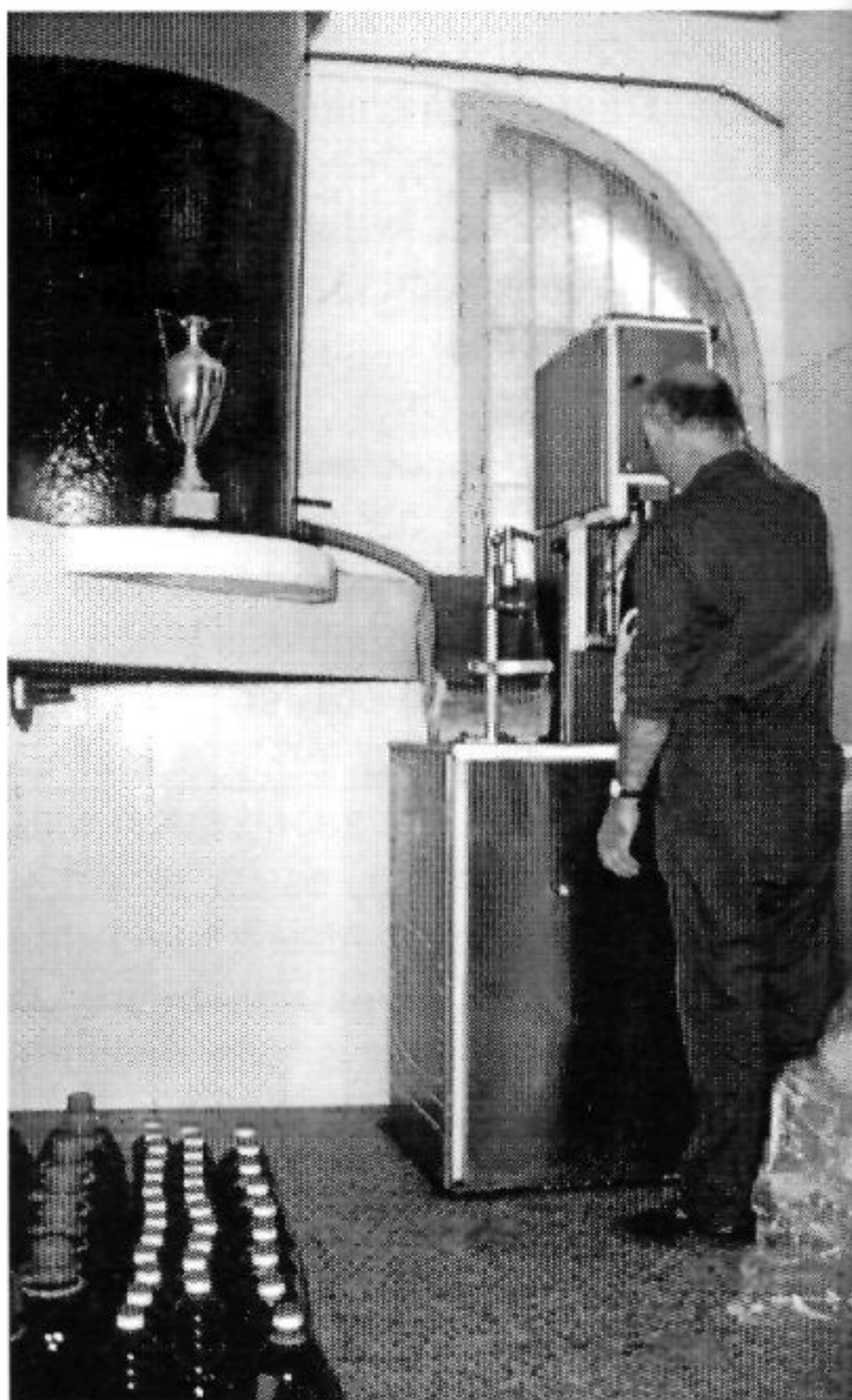
El 6 d'abril del 96, la Cooperativa d'Ulldesona, junt amb les Cooperatives de la Galera, Godall i Mas de Barberans, va formar la Cooperativa de segon grau anomenada Acomont (Agrupació de Cooperatives d'oli del Montsià) amb les finalitats de:

- Crear una xarxa comercial per a vendre oli envasat.
- Poder cobrar les subvencions destinades a aquest tipus de Cooperatives.
- Tenir una marca d'oli pròpia conjuntament amb les altres Cooperatives anomenades.

El preu de l'oli envasat l'acorden les quatre cooperatives que formen Acomont, depenent del mercat de l'oli.

Oli Acomont

Embotellament de l'oli

Actualment la Cooperativa està formada per 540 socis, nombre que va en augment com a conseqüència dels avantatges que aquesta proporciona als socis (gas-oil, modernització de la producció de l'oli, secció de crèdit...)

Departament comercial de la Cooperativa

Magatzem de la Cooperativa

EL MOLÍ NOU

Les prestacions del Molí s'anaven quedant una mica endarrerides i, en conseqüència, a la Junta Rectora es va començar a parlar de la creació d'un molí nou. Aquest Molí estaria situat a les dues naus de la Bodega.

Els principals motius que van portar a la construcció del Molí van ser els següents:

- Només es podien entrar olives una vegada a la setmana per soci. Així, la gent que treballava tot el dia, que era la majoria, es veia obligada a anar-hi els caps de setmana.

- Hi havia certa pressió per part dels socis perquè no podien entrar la collita quan volien, ja que havien de demanar hora.

- Es volia obtenir un oli encara de més bona qualitat.

En definitiva, es volia millorar la velocitat de producció i la qualitat de l'oli.

A darrers de març del 99 es va aprovar, en Assemblea i per unanimitat, la construcció del nou Molí de l'oli.

Es va començar a buscar la maquinària per a la instal·lació i es va acordar comprar la maquinària del molí a Pieralisi de Saragossa, i la netejadora a Comes de Camarles.

Empresa venedora de la maquinària del molí

Al novembre de 1999 portaren tota la maquinària, acabant-se de fer la instal·lació al gener del 2000.

Es va instal·lar la maquinària següent:

I. ALIMENTACIÓ I BATUDA

SISTEMA D'ELEVACIÓ D'OLIVES O PASTA D'OLIVES

MOLÍ DE MARTELLS MODEL M-40

BATEDORA HORIZONTAL DE 3 COSSOS DE 900 mm.

II. CENTRIFUGACIÓ

BOMBA DE TRASSEIG DE MASSA MODEL J

CENTRIFUGADORA HORIZONTAL PARA MASSA D'OLIVES MODEL 5E

FILTRE VIBRADOR

TRANSPORTADOR D'ORUJO

III. QUADRE ELÈCTRIC

PER A L'ACCIONAMENT I CONTROL DE LES SECCIONS D'ALIMENTACIÓ, BATUDA I CENTRIFUGACIÓ

IV. SEPARACIÓ

BOMBA D'ALIMENTACIÓ

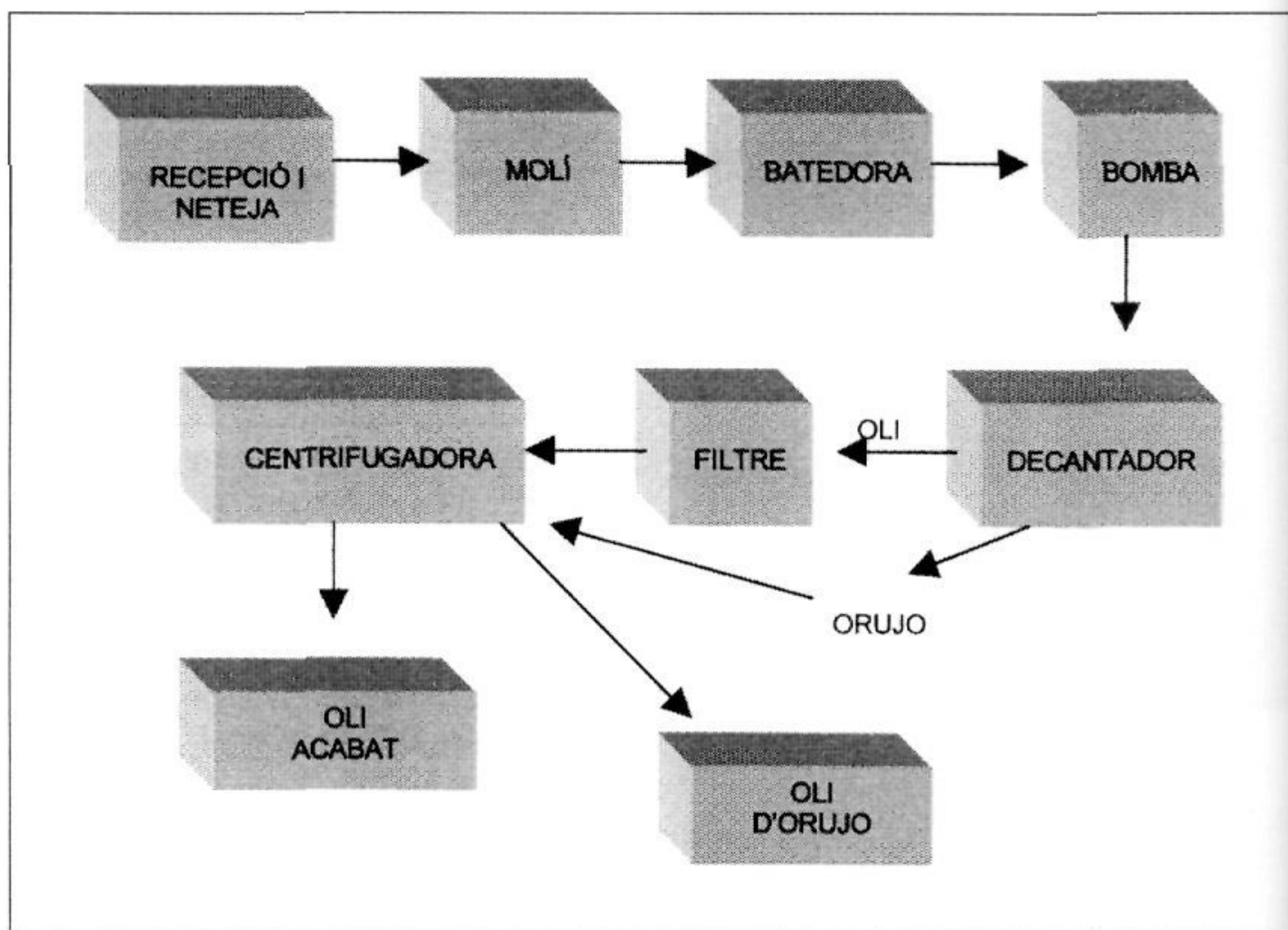
TORRE SOPORT DEL SISTEMA HIDRÀULIC

SEPARADOR CENTRÍFUG VERTICAL MODEL P-6.000

DIPÒSIT RECEPTOR D'OLI I MOST

V. NETEJADORA

PROCÉS D'ELABORACIÓ DE L'OLI (2 fases)

Les obres a l'edifici les va fer l'empresa Fasigrau Construccions S.L. de l'empresari local Joan Simó Renet. Van començar al juny i van acabar a meitats de febrer de 2.000. El preu d'aquestes va ser 15.000.000 de pessetes.

El preu total de l'obra era de 108.000.000 ptes.

El capital per a la creació del Molí el van aportar:

- FEOGA (Fons Europeus) va aportar 32.000.000 ptes.
- La venda de la Lechera i del Molí vell, que van proporcionar un capital de 30.000.000 ptes.
- Els socis van participar amb 15.000 ptes. per jornal, que faran un total de 30.000.000 ptes., i amortitzacions anuals durant 15 anys.

AVANTATGES DEL MOLÍ NOU

- Aquest és de dues fases (l'oli surt per una banda, i la sansa i la morca per l'altra) i, en conseqüència, quasi no produeix morca, per la qual cosa s'estalviava la feina de llançar-la.

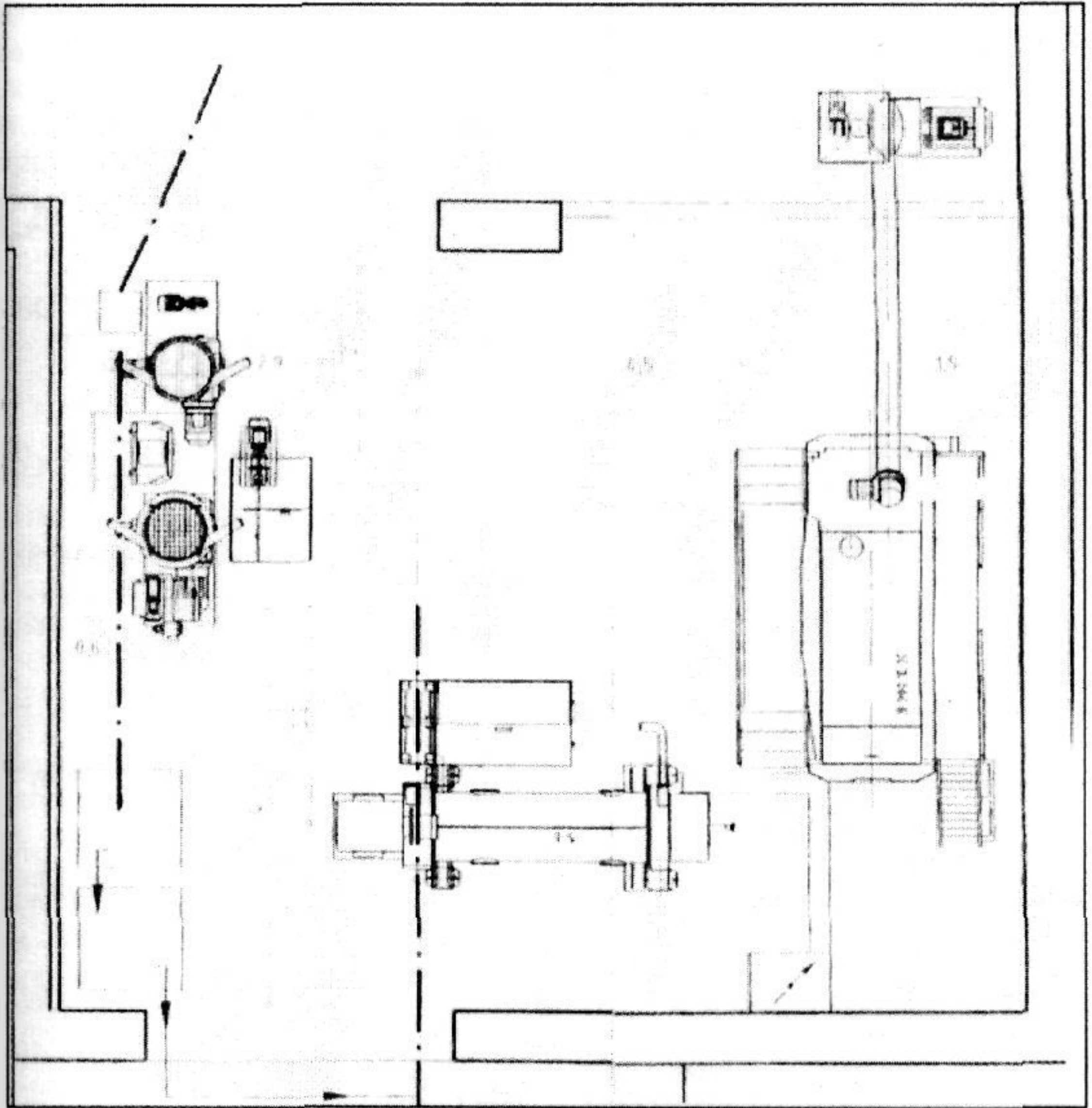
- Al Molí vell la producció era de 30.000 kg/dia i al nou de 120.000 kg/dia.

- Abans s'havia de demanar hora per anar a tirar la collita i ara el soci pot tirar la collita en qualsevol moment que estiga obert el Molí i, en conseqüència, es guanya qualitat, ja que les olives es tiren després de plegar-les.

- S'estalvia mà d'obra com a conseqüència de l'alta mecanització.

Les empreses que van participar en la creació del Molí nou van ser:

Fasigrau Construccions S.L.... Constructor local

Plànol part del molí

Enrique Tomàs Vidal..... Electricitat i fontaneria

Lubasa Quitranat

Mediterrània i Montajes Cobert

Hormigones CervoL Material de construcció

Materials Esteve Material de construcció

Nofre Material de construcció

Excavacions Ulldecona Moviment de terres i excavacions.

CONCLUSIONS

La Cooperativa Agrícola d'Ulldecona nasqué en una època de gran tirada cooperativista, fet que va ajudar molt a la seua creació gràcies a les noves lleis que s'havien promulgat, que feien més fàcil la formació, a les noves institucions cooperativistes que ajudaven amb crèdits i finances i que el govern estava a favor de la creació d'aquestes associacions.

En l'època franquista, tot i que la

Cooperativa experimentà una forta regressió (el 1942 tots els sindicats passen a dir-se cooperatives), va saber sortir-se'n prou bé gràcies a la voluntat dels qui la formaven, que es veié reflectida en la creació d'unes seccions per tal d'afavorir les necessitats dels socis, com foren, en la mateixa, la Bodega (d'un fort moviment agrícola), la Lechera, la Caja Rural i la secció de fruites i verdures (tot i la seua curta durada).

Però, aquesta voluntat que es tenia per dur a terme projectes tan importants, només es donava quan convenia, d'alguna manera, a un cert nombre de persones, sent fruit de les seues necessitats, ja que amb la agrupació es poden obtenir objectius que són impossibles d'aconseguir de manera individual. És cert que una Cooperativa existia per fer front a les necessitats dels seus associats, però també s'havia d'intentar mirar una mica darrere dels bons moments, sense despreocupar-se de les condicions que implicaven unes obres d'aquest prestigi.

L'època de crisi de la Cooperativa d'Ulldecona (anys 70) va venir donada, en part, per aquesta certa despreocupació, ja que s'anaven realitzant projectes sense tenir en compte el capital necessari del qual s'havia de disposar, arribant a una acumulació elevada de deutes que va costar a la Cooperativa part del seu patrimoni.

Coincidí amb la dècada del 73 un bon funcionament i millora de l'organització que va fer possible la rebrotada i la recuperació de l'entitat després d'aquesta forta crisi en la que la Cooperativa es va veure molt prop del tancament. El seu tancament hauria significat una gran pèrdua per als agricultors d'Ulldecona i l'aprofitament posterior d'especuladors.

En l'època més actual, la Cooperativa s'ha pogut refer completament (recompra de la seu social, oficines, magatzems...) i

ha creat una associació ferma i oberta amb la creació d'una estructura amb més avantatges: postes proveïdors de gas-oil, un Molí nou amb una marca pròpia d'oli, la recreació de la secció de crèdit i la afiliació a la Federació de Cooperatives.

BIBLIOGRAFIA

Amat, O.: ANÀLISI DELS FACTORS D'ÈXIT DEL COOPERATIVISME A CATALUNYA (Barcelona 1991)

Ber, R.: EL CELLER DEL PINELL (El Pinell de Brai 1997)

Duch i Plana, M.: LA COOPERATIVA OBRERA TARRACONENSE (Tarragona 1999)

Fuguet, J.; Anguera, P.; Gavalrà, A.: EL PRIMER CELLER COOPERATIU A CATALUNYA (Conca de Barberà 1994)

Garrit JJ i Itarte F. : Temps i Espai- dins de *Raïls* núm. 6. Centre d'Estudis d'Ulldecona, tardor 1995.

ARXIU HISTÒRIC DE LA COOPERATIVA AGRÍCOLA D'ULLDECONA (1916-2000)

FONTS ORALS:

Badia Aragonès, Tomàs
Bel Royo, Agustí
Sabater Vives, Elies

AGRAÏMENTS:

Centre d'Estudis d'Ulldecona
Cooperativa Agrícola d'Ulldecona
Grau Verge, Ferran
Itarte Vericat, Francesc